

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 429/2016-144

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. mája 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED],

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
[REDACTED], [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

zastúpených advokátom JUDr. Milanom Kuzmom, Floriánska 16, Košice, ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 a 6 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. a) až c) a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo V6/2013 z 24. septembra 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]
a [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. februára 2015 doručená sťažnosť [redacted], [redacted], [redacted] [redacted] (ďalej aj „sťažovateľ v 1. rade“), [redacted], [redacted], [redacted] (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“), [redacted], [redacted], [redacted] (ďalej len „sťažovateľ v 3. rade“), [redacted], [redacted], [redacted] (ďalej len „sťažovateľ vo 4. rade“), a [redacted], [redacted], [redacted] (ďalej len „sťažovateľ v 5. rade“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1, a čl. 50 ods. 3 a 6 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. a), b), c) a d) a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tdo V6/2013 z 24. septembra 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

I.1 Skutkové okolnosti trestnej veci sťažovateľov

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia boli právoplatne odsúdení rozsudkom Špeciálneho súdu v Pezinku (ďalej len „špeciálny súd“) sp. zn. BB 3 T 3/2008 z 24. februára 2009 v spojení s uznesením najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 2 Toš 5/2009 z 13. septembra 2010 za trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona (skutok v bode 1 rozsudku), ďalej sťažovateľ v 1. rade spolu s obvinenými [redacted] a [redacted] za trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 a 2 písm. b), i) a j) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov [ďalej len „starý Trestný zákon“ (skutok v bode 2 rozsudku)], ako aj za trestný čin hrubého nátlaku podľa § 235a ods. 1 a 2 písm. a) starého Trestného zákona

(skutok v bode 3 rozsudku), sťažovatelia v 2. a 3. rade za trestný čin všeobecného ohrozenia podľa § 179 ods. 1 a 2 písm. a) a c) starého Trestného zákona v spojení s trestným činom poškodzovania cudzej veci podľa § 257 ods. 1 a 4 starého Trestného zákona (skutok v bode 6 rozsudku), sťažovatelia v 2., 3. a 4. rade za zločin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, 3 písm. a) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona (skutok v bode 7 rozsudku) a sťažovateľ v 5. rade za trestný čin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 185 ods. 1 písm. a) a ods. 5 starého Trestného zákona (skutky v bodoch 8 a 9 rozsudku).

Za uvedené trestné činy boli sťažovateľom uložené nepodmienečné tresty odňatia slobody v rôznych výmerách; sťažovateľovi v 1. rade bol uložený trest odňatia slobody na doživotie.

Obžaloba proti sťažovateľom (ale aj ďalším obvineným, pozn.) bola podaná prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky pre 17 skutkov. Spod niektorých skutkov boli sťažovatelia, resp. niektorí z nich, už označenými rozhodnutiami špeciálneho súdu, resp. najvyššieho súdu právoplatne oslobodení.

Proti právoplatným odsudzujúcim rozhodnutiam všeobecných súdov podali sťažovatelia v roku 2013 dovolanie, v ktorom uplatnili dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. b), c), e), g), i) a k) Trestného poriadku. Najvyšší súd ako dovolací súd uznesením sp. zn. 2 TdoV 6/2013 z 24. septembra 2014 dovolanie sťažovateľov podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Námietky sťažovateľov, ktoré formulujú vo svojej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, možno rozdeliť do viacerých skupín podľa toho, k porušeniu ktorého z ústavou garantovaných práv primárne smerujú, resp. podľa vecného charakteru namietaných pochybení dovolacieho súdu.

I.2 Námietky týkajúce sa namietaného porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy

I.2.1 Námietky proti predsedovi senátu dovolacieho súdu

V rámci svojich námietok smerujúcich primárne proti porušeniu základného práva na zákonného sudcu garantovaného v čl. 48 ods. 1 ústavy sťažovatelia formulujú svoje výhrady v prvom rade proti pôsobeniu JUDr. Štefana Harabina v pozícii predsedu senátu najvyššieho súdu, ktorý rozhodoval o ich dovolaní. Sťažovatelia považujú za „... *absolútne vylúčené, aby JUDr. Štefan Harabin v pozícii predsedu senátu dovolacieho súdu sp. zn. 2 TdoV 6/2013 dokázal nezaujato, spravodlivo a objektívne rozhodnúť o dovolacom dôvode podľa § 371 ods. 1 písm. b/ Tr. por. v časti týkajúcej sa zloženia senátu z 2 Toš NS SR (dovolanie str. 7 až 9) pretože predmetom tohto bodu dovolania bol nezákonný postup JUDr. Harabina v pozícii predsedu Najvyššieho súdu SR počas vytvárania senátu 2 Toš a ďalších súvisiacich okolností.*

... Úlohou dovolacieho súdu bolo preskúmať zákonnosť Opatrenia predsedu NS SR JUDr. Harabina Spr. 101–2010–3 z 15. 02. 2010.“.

V nadväznosti uvedené sťažovatelia argumentujú tým, že ich trestná vec, ktorá bola v odvolacom konaní pôvodne pridelená senátu „2Toš“, mala byť nezákonným postupom vtedajšieho predsedu najvyššieho súdu JUDr. Š. Harabina pridelená senátu „3Toš“, „pretože vec 2 Toš 5/2009 v rozpore so zákonom prideliť JUDr. Serbovej, ktorú zároveň v rozpore s rozvrhom práce preradil do senátu 3 Toš a súčasne rozhodol, že sa prerozdedia všetky veci napadnuté senátu 2 Toš, okrem troch vecí, medzi ktorými bola aj 2 Toš 5/2009.

... Keďže JUDr. Harabin v pozícii predsedu senátu 2 Tdo V 6/2013 bol nútený rozhodovať tak, aby chránil sám seba a svoj postup v pozícii predsedu Najvyššieho súdu SR týkajúci sa senátu 2 Toš, stal sa sudcom vo vlastnej veci. Tieto okolnosti absolútne spochybnili objektívnu nestrannosť JUDr. Harabina a preto mal byť vylúčený z vykonávania úkonov vo veci 2 TdoV 6/2013.“.

I.2.2 Námietky proti zloženiu senátu najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu

Vo vzťahu k zloženiu senátu najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sťažovatelia uvádzajú, že neobstojí argumentácia dovolacieho súdu poukazujúca na § 51 ods. 5 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), v zmysle ktorého v konaní na Špecializovanom trestnom súde, krajskom súde podľa osobitného zákona alebo v konaní o riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkoch vec vybaví senát, ktorému bola v súlade s rozvrhom práce pridelená náhodným výberom, ak sa skutočnosti odôvodňujúce prerozdelenie veci podľa odseku 4 netýkajú všetkých sudcov, keďže v danom prípade sa skutočnosti odôvodňujúce prerozdelenie veci podľa odseku 4 týkali všetkých členov pôvodného senátu „2Toš“, lebo JUDr. Majchrák a JUDr. Mihal mali pozastavený výkon funkcie sudcu a JUDr. Serbová bola preradená do senátu „3Toš“. Odvolací senát „2Toš“ teda rozhodoval podľa sťažovateľov v nezákonnom zložení, a preto ich dovolacia námietka mala byť vyhodnotená ako dôvodná.

I.2.3 Námietky proti zloženiu senátu špeciálneho súdu

Vo vzťahu k zloženiu senátu špeciálneho súdu, ktorý rozhodoval v predmetnej trestnej veci, sťažovatelia namietajú, že JUDr. Roman Púchovský konal v rozpore s rozvrhom práce, keď v postavení predsedu špeciálneho súdu 1. júla 2008 vydal dodatok č. 5 k rozvrhu práce a určil zmeny v rozvrhu práce, z ktorých okrem iného vyplýva, že tretím členom senátu „3T“ pre tú-ktorú pridelenú vec, v ktorej rozhoduje senát, sa stáva člen zastupujúceho senátu „4T“ v poradí JUDr. Roman Púchovský, JUDr. Zdenka Cabanová, JUDr. Oldřich Kozlík a JUDr. Michal Truban.

Sťažovatelia argumentujú, že „JUDr. Púchovský formuloval dodatok č. 5 k rozvrhu práce tak, že v podstate sám seba nanominoval do senátu 3 T vo veci 3T3 2008 a to 2 dni pred verejným zasadnutím konanom dňa 3. 7. 2008, napriek tomu, že opatrením č. 8, ktoré sa stalo súčasťou rozvrhu práce, bol v predmetnej veci určený za náhradného sudcu a nadôvažok v poradí členov zastupujúceho senátu 4 T sám seba ustanovil na prvé miesto.

Povedané inými slovami, JUDr. Púchovský formuloval dodatok č. 5 tak, aby sa stal členom senátu vo veci 3T 3/2008.

Podotýkame, že podľa rozvrhu práce Špeciálneho súdu na rok 2008 zastupujúci členovia senátu 4 T boli určení v poradí: JUDr. Cabanová, JUDr. Kozlík, JUDr. Truban a JUDr. Púchovský. Ako je zrejmé, JUDr. Púchovský zmenil poradie zastupujúcich členov senátu 4 T tak, že sám seba pôvodne ako posledného v poradí určil na prvé miesto.

Považujeme za absolútne neprípustné, aby náhradný sudca JUDr. Púchovský využívac funkciu podpredsedu súdu, v rozpor s rozvrhom práce rozhodol o tom, že chýbajúcim členom senátu 3T bude on.“.

Sťažovatelia ďalej poukazujú na to, že v priebehu konania pred všeobecnými súdmi opakovane namietali nezákonnosť zloženia senátov súdu prvého stupňa aj súdu druhého stupňa, pričom „*prvostupňový súd, ani odvolací súd nerozhodol o vznesených námietkach meritórnym spôsobom.*

Už samo nerozhodnutie o námietkach považujeme za porušenie práv na spravodlivý súd a súdnu ochranu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 Ústavy...“.

V tejto súvislosti sťažovatelia argumentujú námietkou zaujatosti vznesenou na hlavnom pojednávaní konanom 14. novembra 2008, kedy namietali zaujatosť všetkých sudcov špeciálneho súdu a všetkých prokurátorov Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, a namietajú, že špeciálny súd nepostupoval podľa § 23 Trestného poriadku, keď nepredložil návrh na delegáciu ich trestnej veci na rozhodnutie najvyššiemu súdu.

Podstatná časť námietok sťažovateľov smeruje proti predsedovi senátu špeciálneho súdu JUDr. J. Hrubalovi, ktorého zaujatosť mala byť zrejmá už zo spôsobu, akým viedol výsluchu obžalovaných a svedkov, kedy sa zreteľne mal prejavovať jeho rozdielny prístup k jednotlivým vypočúvaným osobám, ktoré vypočúval; sťažovatelia osobitne poukazujú na výsluch svedka [REDACTED] ktorý bol dôvodom vznesenia námietky zaujatosti JUDr. Hrubalu, pričom senát špeciálneho súdu o nej nerozhodol. Predseda senátu JUDr. Hrubala mal byť podľa názoru sťažovateľov vylúčený z rozhodovania ich trestnej veci aj z dôvodu, že bol

členom senátu špeciálneho súdu, ktorý rozhodoval v trestnej veci obžalovaného [REDACTED] [REDACTED] (PK 2 T 14/2007), pričom vo výrokovej časti odsudzujúceho rozsudku konštatoval, že [REDACTED] prijal úplatky od [REDACTED], člena kriminálnej skupiny tzv. [REDACTED], ktorého tým poveril šéf skupiny [REDACTED], keďže v trestnej veci sťažovateľov sa v bode 1 obžaloby posudzoval skutok založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, ktorú mal založiť a zosnovat' sťažovateľ v 1. rade a jej členom mal byť aj [REDACTED], keďže už v rozsudku vo veci obžalovaného [REDACTED] sa JUDr. Hrubala ako člen senátu špeciálneho súdu vyslovil k existencii kriminálnej skupiny [REDACTED].

Dôveryhodnosť predsedu senátu špeciálneho súdu sudcu JUDr. Hrubalu sťažovatelia spochybňujú aj argumentáciou, že mu mohlo a malo byť odňaté osvedčenie o bezpečnostnej preverke (ktoré bolo predpokladom výkonu funkcie sudcu špeciálneho súdu), a to vzhľadom na poskytnutie utajovaných skutočností sťažovateľovi v 1. rade doporučenou poštou, ako aj vzhľadom na závislosť JUDr. Hrubalu od konzumácie alkoholických nápojov, ktorá vyplýva z disciplinárneho konania vedeného proti tomuto sudcovi.

Podľa sťažovateľov v ich trestnej veci nemali rozhodovať z analogických dôvodov ako sudca JUDr. J. Hrubala ani sudcovia najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu – členovia jeho senátu „2Toš“ JUDr. Karabín, JUDr. Serbová a JUDr. Farkaš, keďže rozhodovali o odvolaní obžalovaného [REDACTED] v už uvedenej trestnej veci, pričom odvolací senát ich odvolanie zamietol. Zo skutočnosti, že označení sudcovia už rozhodovali o odvolaní obžalovaného [REDACTED], museli mať podľa sťažovateľov už vytvorený jasný postoj k existencii kriminálnej skupiny [REDACTED].

Sťažovatelia ďalej v rámci svojich námietok poukazujú aj na právny názor ústavného súdu vyjadrený v náleze sp. zn. PL. ÚS 17/08 týkajúci sa neústavnosti bývalého špeciálneho súdu.

I.3 Námietky týkajúce sa namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 a 6 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. a) až c) a čl. 7 ods. 1 dohovoru

Sťažovatelia formulujú v sťažnosti celý rad výhrad proti procesnému postupu a procesným pochybeniam v ich trestnej veci, skutkovým i právnym záverom vysloveným v napadnutom uznesení dovolacieho súdu, ktoré primárne smerujú k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj k namietanému porušeniu ich práva na obhajobu garantovaného v čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj v čl. 6 ods. 3 písm. a) až c) dohovoru.

V rámci tejto skupiny výhrad sťažovatelia namietajú, že k neprípustnému zásahu do ich ústavou garantovaných práv (zvlášť práv sťažovateľa v 1. rade) malo dôjsť tým, že odvolací súd neumožnil sťažovateľovi v 1. rade predniesť konečný návrh v celom rozsahu, pričom predseda senátu mal od neho neustále žiadať, aby predložil záverečný návrh v písomnej podobe, čo nemá oporu v zákone.

Sťažovatelia ďalej spochybňujú rozhodujúce dôkazy, na ktorých je založené ich odsúdenie, a to najmä výpovede svedkov, resp. spoluobvinených z prípravného konania, ktoré mali byť výsledkom ovplyvňovania týchto osôb vyšetrovateľmi. Konkrétne má ísť o výpoveď kľúčového svedka [REDACTED] a svedka [REDACTED], ktorým mali vyšetrovatelia „*po zlomení psychického odporu*“ ponúknuť rôzne výhody.

Vo vzťahu k výpovedi svedka [REDACTED] ktorá mala byť kľúčovým dôkazom najmä vo vzťahu k skutku v bode 2 obžaloby (vražda [REDACTED], za ktorú bol odsúdený sťažovateľ v 1. rade na doživotný trest odňatia slobody, pozn.), sťažovatelia uvádzajú, že bol v postavení svedka vypočutý v prípravnom konaní len raz, a to 15. novembra 2007, pričom práve túto výpoveď prečítal špeciálny súd na hlavnom pojednávaní a založil na nej odsudzujúci záver k vražde [REDACTED]. Sťažovatelia poukazujú na to, že [REDACTED] bol pôvodne obvinený spolu so sťažovateľmi, pričom svedkom sa stal až okamihom vydania uznesenia

vyšetrovateľa o jeho vylúčení zo spoločnej veci podľa § 21 ods. 1 Trestného poriadku z 13. novembra 2007.

Sťažovatelia vo vzťahu k výpovedi svedka [REDACTED] poukazujú na to, že síce dostali vyrozumenie o úkonoch v predmetnom trestnom konaní z 12. novembra 2007, avšak vyplývalo z neho len to, že 15. novembra 2007 sa uskutoční výsluch svedka a poškodených v [REDACTED] od 10.00 h. V tejto súvislosti sťažovatelia namietajú, že vo vyrozumení o úkonoch nebolo uvedené meno svedka, ktorý má byť vypočutý, a preto sa obhajoba nemohla pripraviť na výsluch svedka, t. j. tým malo byť porušené ich právo na obhajobu. V nadväznosti na uvedené sťažovatelia poukazujú na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo V 16/2011 z 19. júna 2012, v ktorom sa uvádza, že v prípade výsluchu svedka musí vyšetrovateľ v upovedomení o úkone okrem iného oznámiť aj meno osoby, ktorú bude vypočúvať. Ak tak neurobí, koná v rozpore s čl. 6 ods. 3 dohovoru, ako aj s § 213 ods. 3 Trestného poriadku. Sťažovatelia navyše uvádzajú, že v čase doručenia upovedomenia o výsluchu nemenovaného svedka určeného na 15. november 2007 nemali vedomosť o tom, že z obvineného [REDACTED] sa medzičasom v dôsledku vylúčenia jeho veci stal svedok. Obhajcovia sťažovateľov sa predmetného výsluchu nezúčastnili. Sťažovatelia poukazujú aj na to, že členovia dovolacieho senátu najvyššieho súdu v ich trestnej veci nepovažovali namietaný postup vyšetrovateľa, ktorý v upovedomení o úkone neuviedol meno svedka, ktorý má byť vypočutý, za nezákonný, hoci v iných rozhodnutiach tí istí sudcovia vyžadovali uvedenie konkrétneho mena svedka v upovedomení o úkone.

V nadväznosti na uvedené výhrady sťažovatelia poukazujú na to, že svedok [REDACTED] na hlavnom pojednávaní využil svoje právo podľa § 130 ods. 2 Trestného poriadku a nevypovedal. Z tohto dôvodu sťažovatelia nemali ani raz možnosť klásť mu otázky a podrobiť ho kontradiktórnemu výsluchu. Priamy výsluch svedka [REDACTED] bol potrebný podľa ich argumentácie o to viac, že pred notárom odvolal svoju výpoveď z prípravného konania, ktorú mal urobiť pod vplyvom nátlaku zo strany vyšetrovateľov a z vraždy usvedčuje osoby z Ukrajiny. Sťažovatelia uvádzajú, že v priebehu odvolacieho konania zaslal odvolaciemu súdu list, v ktorom opäť odvolal svoju výpoveď z prípravného konania a poukazoval na ovplyvňovanie a nátlak zo strany vyšetrovateľov, pričom sa dožadoval

vypočutia pred odvolacím súdom. Sťažovatelia namietajú, že odvolací súd o uvedenej skutočnosti ([redacted] liste) strany trestného konania neoboznámil, pričom sťažovatelia sa o existencii [redacted] listu dozvedeli až neskôr.

Sťažovatelia ďalej namietajú, že súd prvého stupňa ani odvolací súd neakceptovali ich dôkazné návrhy, konkrétne malo ísť o výpisy z hovorov z telefónu nebohého [redacted], preskúmanie vzťahov medzi svedkom [redacted] a bývalým vyšetrovateľom [redacted], výsluch svedka [redacted], výsluch svedkyne [redacted], výsluch svedka [redacted] [redacted] vypracovanie kontrolných znaleckých posudkov, výsluch svedka [redacted] [redacted] a výsluch svedka [redacted]. Dovolací súd sa podľa tvrdenia sťažovateľov vôbec nevysporiadal s ich námietkou týkajúcou sa nevykonania navrhovaných dôkazov, v dôsledku čoho malo dôjsť k porušeniu ich práva na obhajobu a práva na spravodlivý proces.

Vo vzťahu k skutkovým záverom, ku ktorým dospeli všeobecné súdy v predmetnej trestnej veci, sťažovatelia tiež namietajú, že špeciálny súd bez predchádzajúceho upozornenia modifikoval skutkovú vetu vo vzťahu k skutku č. 1, ktorý sa týkal zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona.

Sťažovatelia poukazujú v tejto súvislosti na to, že podľa obžaloby boli obvinení z toho, že najneskôr v roku 2000 založili, zosnovali a podporovali zločineckú skupinu, špeciálny súd skutkovú vetu modifikoval tak, že na prelome rokov 2003 až 2004 sťažovateľ v 1. rade zosnoval zločineckú skupinu, ktorú najneskôr v tom istom období založil spolu s [redacted] [redacted] a jej členmi sa postupne stali [redacted] [redacted] a ďalšie nestotožnené osoby. Skutočnosť, že súd prvého stupňa neupozornil sťažovateľov na zmenu skutkovej vety, napadli sťažovatelia v odvolaní, v ktorom argumentovali, že zločinecká skupina nemohla vzniknúť na prelome rokov 2003 – 2004, keďže sťažovateľ v 1. rade bol v tom čase vo väzbe v [redacted] a [redacted] [redacted] vo väzbe v Prešove, len [redacted] bol na slobode.

Sťažovatelia konštatujú, že odvolací súd na ich námietky týkajúce sa času, v ktorom mala byť zosnovaná a založená zločinecká skupina, nereagoval, pričom tento čas musí byť nepochybne zistený a bezpečne preukázaný. V nadväznosti na túto argumentáciu v sťažnosti uvádzajú:

„Keďže modifikácia skutku č. 1 nevyplývala z dokazovania a Špeciálny súd nás neupozornil na možnú zmenu, nenavrhol to ani prokurátor a nápravu nevykonal ani odvolací súd a dovolací súd, došlo k porušeniu našich práv na spravodlivý súd podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru a práva na oboznámenie s obvinením podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. a/ Dohovoru.“

Sťažovatelia formulujú aj výhrady proti právnym záverom všeobecných súdov súvisiacich z modifikáciou právnej kvalifikácie skutkov, z ktorých boli obžalovaní; ide o výhrady k skutkom označeným v obžalobe ako skutky č. 2 a č. 10. Skutok č. 2 (vražda [REDAKOVANÉ]) bol v obžalobe právne kvalifikovaný podľa § 219 ods. 1 a 2 písm. b) starého Trestného zákona a skutok č. 10 podľa § 257 ods. 1 a 4 starého Trestného zákona a podľa § 179 ods. 1 a 2 písm. c) starého Trestného zákona. Oproti obžalobe bol sťažovateľ v 1. rade vo vzťahu k skutku č. 2 odsúdený za vraždu spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1 a 2 písm. b), i) a j) starého Trestného zákona a sťažovatelia v 2. a 3. rade za skutok č. 6 (v obžalobe išlo o skutok č. 10) za poškodzovanie cudzej veci formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 k § 257 ods. 1 a 4 starého Trestného zákona a všeobecného ohrozenia podľa § 179 ods. 1 a 2 písm. a) a c) starého Trestného zákona.

Sťažovatelia nespochybňujú argumentáciu dovolacieho súdu, že prokurátor v záverečnej reči zmenu právnej kvalifikácie navrhol, ale poukazujú na to, že upozornenie na zmenu právnej kvalifikácie skutkov je v kompetencii súdu, pričom toto upozornenie je potrebné urobiť skôr, ako súd vyhlási dokazovanie za skončené. Rovnako podľa sťažovateľov neobstojí argumentácia dovolacieho súdu, že skutok nebol posúdený podľa prísnejšieho ustanovenia zákona. Sťažovatelia v tejto súvislosti tvrdia, že z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že vo veci konajúci súd má povinnosť na zmenu právnej kvalifikácie upozorniť vždy, bez ohľadu na to, či ide o prísnejšiu, rovnako prísnu alebo miernejšiu kvalifikáciu.

Ďalšie námietky sťažovateľov smerujú proti procesnému postupu špeciálneho súdu uplatňovanému v priebehu dokazovania. Podľa sťažovateľov čítanie zápisníc z výsluchu svedka [REDACTED] z 15. novembra 2007 a svedka [REDACTED] zo 16. septembra 2008 bolo nezákonné, keďže obaja síce mali postavenie svedkov, avšak zároveň boli páchatel'mi predmetných skutkov. Menovaní ([REDACTED] aj [REDACTED], pozn.) mali byť podľa názoru sťažovateľov poučení nielen o práve odoprieť výpoveď podľa § 130 ods. 2 Trestného poriadku, ale „*aj podľa osobitného dodatku k štandardnému poučeniu že ako páchatelia resp. ako bývalí spoluobvinení majú právo odoprieť výpoveď iba z toho titulu*“. Sťažovatelia tvrdia, že svedok [REDACTED] na hlavnom pojednávaní nevyhlásil výslovne, či svoje právo podľa § 130 ods. 2 Trestného poriadku využíva alebo nie, a preto podľa nich neboli splnené podmienky na prečítanie jeho výpovede z prípravného konania; rovnaké výhrady majú sťažovatelia aj proti čítaniu výpovede svedka [REDACTED] na hlavnom pojednávaní.

Podľa sťažovateľov nebolo možné na hlavnom pojednávaní čítať výpoveď svedka [REDACTED] z prípravného konania, pretože tento svedok na hlavnom pojednávaní konanom 12. novembra 2007 neoprávnene odoprel vypovedať, za čo mu bola aj súdom uložená poriadková pokuta. Za týchto okolností predseda senátu JUDr. Hrubala na hlavnom pojednávaní konanom 20. februára 2009 prečítal zápisnicu o výpovedi svedka [REDACTED] z 24. novembra 2006 z vlastnej iniciatívy, k čomu nebol podľa sťažovateľov oprávnený, pretože v zmysle § 263 ods. 3 písm. c) Trestného poriadku takto možno postupovať len na návrh prokurátora alebo obžalovaného. Sťažovatelia ďalej tvrdia, že aj samotná výpoveď svedka [REDACTED] z prípravného konania je nezákonná, lebo tento mal byť ovplyvnený tým, že vyšetrovateľ mu pred výsluchom predložil uznesenia o vznesení obvinení.

Sťažovateľ v 1. rade tiež namieta, že vo vzťahu k skutku č. 2 (vražda [REDACTED]) z výpovede svedka [REDACTED], ale ani z iného dôkazu nevyplýva, že by pri usmrcovaní [REDACTED] mal použiť oslovenie „[REDACTED]“, a vo vzťahu ku skutku č. 3 [hrubý nátlak podľa § 235 ods. 1 a 2 písm. a) starého Trestného zákona, pozn.] uvádza, že pre tento skutok nebolo trestné stíhanie začaté zákonne, keďže uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 160 ods. 1 starého Trestného poriadku sa na skutok č. 3 nemôže vzťahovať, pretože sa mal

stať v jesenných mesiacoch roku 2004, a začatie trestného stíhania k tomuto skutku bolo nezákonné aj preto, lebo v ňom nie sú konkretizované skutky, osobitne skutok týkajúci sa hrubého nátlaku voči poškodenému [REDACTED].

Sťažovateľ v 5. rade namieta, že bol nezákonne odsúdený za trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, keďže naň nenadväzoval žiadny ďalší zločin ním spáchaný na účely priameho alebo nepriameho získania finančnej alebo inej výhody, keďže skutky č. 8 a 9, za ktoré bol odsúdený, nemožno za takéto zločiny v zmysle § 129 ods. 4 Trestného zákona považovať.

Sumarizujúc svoju argumentáciu, sťažovatelia označujú rozsudok špeciálneho súdu v ich trestnej veci za arbitrárny, keďže „Špeciálny súd sa vôbec nezaoberal najdôležitejšími argumentmi sťažovateľov, že nemali možnosť priamo vypočúvať svedkov [REDACTED] (v konečnom dôsledku aj [REDACTED], že [REDACTED] klame a má nadštandardné vzťahy s exvyšetrovateľom Mgr. [REDACTED], o protiústavnom vzniku špeciálneho súdu, nezákonnými dôkazmi a podobne.

V odvolacom konaní sťažovatelia predložili množstvo nových dôkazov a argumentov...

Odvolačí súd sa týmito vôbec nezaoberal a odkázal na odôvodnenie rozsudku špeciálnym súdom. Ide o logický nezmysel, pretože špeciálny súd nemohol odôvodniť to, čo sme namietali až v odvolacom konaní.“

Sťažnostné námietky smerujú ďalej aj proti tomu, že sťažovateľovi v 1. rade, ako aj obvineným [REDACTED] a [REDACTED] bolo vznesené obvinenie pre „zločineckú skupinu“ dvakrát, a to uzneseniami z 8. marca 2005 a z 13. apríla 2006. V tejto súvislosti sťažovatelia poukazujú na § 89 ods. 2 starého Trestného zákona, podľa ktorého ak obvinený pokračuje v konaní, pre ktoré je stíhaný, aj po oznámení vznesenia obvinenia, posudzuje sa také konanie od tohto procesného úkonu ako nový skutok (čo rovnako plní aj podľa § 122 ods. 13 Trestného zákona). Medzníkom pre posúdenie konania sťažovateľa v 1. rade mal byť 8. marec 2005, kedy mu bolo vznesené obvinenie, čím sa oddelil „... jeden trestný čin zločineckej skupiny od ďalšieho... Prvý skutok mal trvať od momentu založenia

a zosnovania zločineckej skupiny do vznesenia obvinenia 8. 03. 2005. Druhý skutok mohol trvať prípadne od 09. 03. 2005 do vznesenia obvinenia zo dňa 13. 04. 2006.

... Ako je zrejmé, skutky č. 2 a 3 rozsudku spadajú do obdobia prvej zločineckej skupiny trvajúcej do 08. 03. 2005. berúc do úvahy článok 50 ods. 6 Ústavy a čl. 7 ods. 1 Dohovoru, tento prvý skutok zločineckej skupiny mohol byť právne kvalifikovaný iba podľa § 185a ods. 1 Tr. zákona č. 140/1961 Zb. ale v žiadnom prípade nie podľa § 296 Tr. zákona č. 300/2005 Z. z.

Čo sa týka druhého skutku zločineckej skupiny, trvajúcej prípadne od 09. 03. 2005 do 13. 04. 2006, za tento skutok sťažovateľ v 1. rade nemohol byť odsúdený, pretože v zmysle § 129 ods. 4 Tr. zákona č. 300/2005 Z. z. na zločineckú skupinu nenadväzoval žiadny ďalší zločin, ktorý by mal spácha sťažovateľa v 1. rade.“

Sťažovatelia napokon poukazujú aj na skutočnosť, že kľúčoví svedkovia [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] v ich trestnej veci sú kajúcnikmi, pričom ich motivácia vyvinieť sa je výrazne silnejšia ako motivácia vypovedať pravdivo. Podľa sťažovateľov je celkom neprijateľné, aby títo svedkovia boli za rovnaké skutky, za ktoré boli sťažovatelia odsúdení, odmenení beztrestnosťou.

Po doručení sťažnosti ústavnému súdu ju sťažovatelia doplnili podaním doručeným 23. februára 2015, ktorým odstránili písárske chyby a spresnili petit sťažnosti. Následne v podaní doručenom ústavnému súdu 12. augusta 2015 sťažovatelia poukázali na nové skutočnosti a predložili nové dôkazy, konkrétne zápisnicu z hlavného pojednávania vo veci vedenej Okresným súdom Košice I sp. zn. 3 T 28/2013, na ktorom bol vypočutý svedok [REDAKOVANÉ] znalecké posudky vypracované na JUDr. Hrubalu v rámci disciplinárneho konania vedného proti nemu, znalecký posudok MUDr. [REDAKOVANÉ] na osobu [REDAKOVANÉ] v konaní sp. zn. 3 T 28/2013, ako aj znalecký posudok kolektívu znalcov na osobu [REDAKOVANÉ] vo veci ČVS: PPZ-208/NKA-PZ-VY-2014.

Na základe uvedenej argumentácie sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie nálezom (v zmysle doplňujúceho podania zo 17. februára 2015) takto rozhodol:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn.: 2 TdoV 6/2013 zo dňa 24. 09. 2014 porušil základné práva [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi a súd zriadený zákonom podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súd podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn.: 2 TdoV 6/2013 zo dňa 24. 09. 2014 porušil základné práva [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 3 písm. a) písm. b) písm. c) písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn.: 2 TdoV 6/2013 zo dňa 24. 09. 2014 porušil základné práva [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, zásadu zákonnosti trestného procesu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, zásadu zákonnosti trestných činov a trestov podľa čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na spravodlivý súd podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn.: 2 TdoV 6/2013 zo dňa 24. 09. 2014 porušil základné práva [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na súdnu a inú právnu ochranu (v kontexte práva na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia) a práva na spravodlivý súd (v kontexte poskytnutia absolútnej beztrestnosti rozhodujúcim svedkom usvedčujúcim sťažovateľov) podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

5. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 2 TdoV 6/2013 zo dňa 24. 09. 2014 sa zrušuje a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sa prikazuje, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

6. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva:

- [REDACTED] ako primerané finančné zadosťučinenie peňažnú sumu vo výške 1 000 000,- Eur
- [REDACTED] ako primerané finančné zadosťučinenie peňažnú sumu vo výške 400 000,- Eur
- [REDACTED] ako primerané finančné zadosťučinenie peňažnú sumu vo výške 400 000,- Eur
- [REDACTED] ako primerané finančné zadosťučinenie peňažnú sumu vo výške 300 000,- Eur
- [REDACTED] ako primerané finančné zadosťučinenie peňažnú sumu vo výške 200 000,- Eur, ktorú im je povinný zaplatiť Najvyšší súd Slovenskej republiky do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy konania k rukám advokáta JUDr. Milana Kuzmu do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých

prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sa ústavný súd sústredil na posúdenie, či sťažnosť sťažovateľov nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde totiž vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 a 6 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. a), b), c) a d) a čl. 7 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sp. zn. 2 Tdo V 6/2013 z 24. septembra 2014.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 50 ods. 6 ústavy trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. a) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu má právo byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu má právo mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu má právo obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu má právo vylúčať alebo dať vylúčať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe; štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Podľa čl. 7 ods. 1 dohovoru nikoho nemožno odsúdiť za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, nebolo podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva trestným činom. Takisto nesmie byť uložený trest prísnejší, než aký bolo možné uložiť v čase spáchania trestného činu.

II.1 Relevantné časti uznesenia najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 2 Toš 5/2009 z 13. septembra 2010

Na účely posúdenia námietok sťažovateľov ústavný súd preskúmal nielen napadnuté uznesenie dovolacieho súdu, ale aj rozsudok špeciálneho súdu sp. zn. BB 3 T 3/2008 z 24. februára 2009, ako aj (a najmä) uznesenie najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 2 Toš 5/2009 z 13. septembra 2010, pričom na účely ďalšieho postupu považuje za vhodné poukázať na tie jeho časti, ktoré sú relevantné pre rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľov.

V uznesení najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 2 Toš 5/2009 z 13. septembra 2010 sa vo vzťahu k skutku č. 1 (trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, pozn.) najmä uvádza:

«Podľa § 129 ods. 3 Tr. zák. (v znení účinnom do 31. augusta 2009, teraz odsek 4) zločineckou skupinou sa na účely tohto zákona rozumie štruktúrovaná skupina najmenej troch osôb, ktorá existuje počas určitého časového obdobia a koná koordinovane s cieľom spáchať jeden, alebo viacej zločinov, trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti, podľa § 233, alebo niektorý z trestných činov korupcie, podľa ôsmej hlavy tretieho dielu osobitnej časti na účely priameho alebo nepriameho získania finančnej, alebo inej výhody.

Pre naplnenie zákonných znakov skutkovej podstaty zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák., z ktorého uznal prvostupňový súd za vinných v bode 1 rozsudku obžalovaných [REDAKOVANÉ]... je nevyhnutné, aby boli splnené všetky zákonné znaky zločineckej skupiny v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 129 ods. 3 Tr. zák. (v znení účinnom v čase dokonania činu, teraz odseku 4).

Prvostupňový súd sa veľmi dôsledne, vo vzťahu ku všetkým obžalovaným, zaoberal naplnením týchto zákonných znakov.

Správne ustálil, vychádzajúc z vykonaného dokazovania, že zločinecká skupina v posudzovanej veci je štruktúrovanou skupinou najmenej siedmich osôb (o vine, resp. nevine, obžalovaného [REDAKOVANÉ] odvolací súd v tomto konaní nerozhodoval, vylúčil ho na samostatné konanie).

Štruktúrovanosť skupiny znamená hierarchické rozdelenie jej členov z hľadiska postavenia a vplyvu v skupine.

Z výpovedí svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ale i spoluobžalovaných [REDAKOVANÉ], ktorý je už právoplatne odsúdený, [REDAKOVANÉ], ktorého trestná vec je vylúčená na samostatné konanie a [REDAKOVANÉ] vplynulo, že z hľadiska štruktúry skupiny na jej čele stojí obžalovaný [REDAKOVANÉ], mnohými označovaný ako „šéf“, alebo „boss“. Z titulu tejto pozície, obžalovaný [REDAKOVANÉ] rozdeľoval v skupine úlohy a v tomto smere vydával príkazy.

Jeho najbližšími spolupracovníkmi boli obžalovaní [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Ďalší obžalovaní boli akýmisi radovými členmi tejto skupiny, ktorí sa rôznym spôsobom podieľali na páchaní trestnej činnosti na základe príkazov od [REDAKOVANÉ].

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že prvostupňový súd správne v dôvodoch rozsudku konštatuje, že členstvo v zločineckej skupine neznamená, že páchatel musí byť do skupiny prijatý nejakým formálnym spôsobom a musí sa podieľať po celú dobu jej existencie na každej protiprávnej činnosti, pozná všetkých jej členov a ich postavenie v skupine a pod. Postačí, ak sa obžalovaný začlení do organizačnej štruktúry skupiny, cíti sa byť súčasťou skupiny a vykoná pre ňu čo i len jeden protiprávny čin.

Časovú existenciu zločineckej skupiny [REDAKOVANÉ], špeciálny súd správne ustálil na dobu páchania žalovanej trestnej činnosti – skutkov nadväzujúcich na tento trestný čin. Prvostupňový súd sa v tomto smere vyporiadal i s obhajobou niektorých obžalovaných, že nemohli byť členmi zločineckej skupiny pretože boli vo väzbe, alebo sa nachádzali na inom mieste, než na ktorom pôsobila zločinecká skupina. Vzatie do väzby niektorého člena skupiny neznamená rozbitie skupiny a skutočnosť, že by táto ukončila svoju činnosť. V tejto súvislosti je treba konštatovať i to, že súd prvého stupňa správne posudzoval tento trestný čin podľa trestného zákona účinného od 1. januára 2006, keďže sa jedná o trváci trestný čin a jeden skutok (konkrétne skutok v bode 7 rozsudku), bol spáchaný za účinnosti tohto zákona.

Ďalším znakom zločineckej skupiny je koordinovanosť jej činnosti. Z vykonaného dokazovania, výpovedí vyššie označených svedkov a spoluobžalovaných jasne vyplýva, že zločinecká skupina operovala v južnej časti východného Slovenska, ktoré územie chcela mať plne pod svojou kontrolou tým spôsobom, že reagovala na podnikateľské aktivity, prípadne na protiprávnu činnosť (pašovanie cigariet, nafty a pod.) rôznych subjektov, ktoré zastráňovala, vyvíjala na ne nátlak s cieľom jednak udržiavať stav akejsi podriadenosti a strachu, ale i s jednoznačným cieľom získať finančné prostriedky (poškodený [REDAKOVANÉ], poškodený [REDAKOVANÉ], podpálenie erotických salónov a pod). Aktivity skupiny boli sústavné, plánované a koordinované.

Zločinecká skupina vyvíja svoje aktivity s cieľom spáchať jeden, alebo viacej zločinov... a s cieľom získať finančnú alebo inú výhodu.

Odvolací súd sa stotožňuje s konštatovaním prvostupňového súdu, že každý z obžalovaných, ktorí boli uznaní za vinných zo spáchania zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny sa dopustili minimálne jedného skutku trestného činu uvedeného v ustanovení § 129 ods. 3 Tr. zák. (v jeho znení účinnom v čase dokonania činu). Dôsledne sa zaoberal i obhajobou obžalovaného [REDAKOVANÉ], že on sa mal dopustiť len jedného zločinu vo vzťahu k zločineckej skupine (vražda poškodeného [REDAKOVANÉ]), ale tento nebol spáchaný so ziskuchtivým motívom.

Na základe uvedeného aj odvolací súd je toho názoru, že obžalovaní [REDAKOVANÉ] naplnili svojim konaním popísaným v bode 1 rozsudku pojmové znaky zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. a ich konanie bolo aj správne právne posúdené.»

Vo vzťahu k skutku č. 2 (vražda [REDAKOVANÉ] pozn.) sa v označenom uznesení najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu najmä uvádza:

«Obžalovaní [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] popierali spáchanie skutku ustáleného v bode 2 rozsudku. Napriek tejto skutočnosti, ich vinu mal nepochybne preukázanú i odvolací súd. Vychádzal predovšetkým z výpovede svedka [REDAKOVANÉ]. Tento svedok veľmi podrobne popísal, že to boli práve obžalovaní [REDAKOVANÉ], ktorí sa podieľali na vražde poškodeného [REDAKOVANÉ]. Popísal akým spôsobom ho zabili, kde zakopali jeho telo, ale i to čo bolo motívom ich konania. Napriek tomu, že následne v priebehu ďalšieho konania bola vyvíjaná enormná snaha obžalovaných o spochybnenie výpovede tohto svedka, ani odvolací súd nezistil dôvod usvedčujúcej výpovedi [REDAKOVANÉ] neveriť. Výpovedi svedka [REDAKOVANÉ] totiž korešponduje celý rad ďalších dôkazov, ktoré boli získané zákonným spôsobom. Práve na základe toho, že svedok označil miesto kde bolo zakopané telo poškodeného [REDAKOVANÉ] toto bolo políciou nájdené a neskôr bolo i znaleckým dokazovaním telo nájdenej mŕtvoly stotožnené s nezvestným [REDAKOVANÉ]. Znalci [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] v závere znaleckého posudku po súdnej pitve nebohého ustálili, že mechanizmus vzniku zranení zodpovedá tomu, ako ich popísal svedok [REDAKOVANÉ]. Tiež príčinu smrti nebohého ustálili v zhode s výpoveďou tohto svedka. Motív spáchania vraždy a spojitosť s obžalovanými [REDAKOVANÉ]

██████████ ako i okolnosti, ktoré vražde predchádzali zas potvrdili svedkovia ██████████, ██████████, ██████████.

Špeciálny súd sa veľmi dôsledne zaoberal i obhajobou obžalovaných, ktorí sa snažili spochybníť usvedčujúcu výpoveď svedka ██████████ tvrdením, že jeho výpoveď bola ovplyvnená skutočnosťou, že užíval drogy a anabolické steroidy. V tomto smere bolo vykonané znalecké dokazovanie ██████████, ktorého závery obhajobu obžalovaných vyvrátili. V súlade so znaleckým záverom ██████████ ██████████ je i odborné vyjadrenie ██████████. Aj podľa jeho stanoviska, užívanie takýchto, zjavne pre organizmus deštruktívnych látok, nemá vplyv na chorobné ovplyvnenie sklonov k fabulácii, alebo konfabulácii.

Obhajobné tvrdenia obžalovaných o nátlaku vyšetrovateľov pri výsluchu tohto svedka zas boli vyvrátené výsluchmi svedkov ██████████, ██████████, ██████████, ██████████.

Prvostupňový súd tiež veľmi podrobne v dôvodoch svojho rozhodnutia vysvetlil, prečo vyhodnotil ako nevierohodné „prehlásenie“ svedka ██████████ ako i materiál spísaný počas výkonu väzby so svedkom ██████████. Odvolací súd sa s takýmto vyhodnotením dôkazov plne stotožnil.

Konštatovanie súdu, že obrana obžalovaných je účelová a vyvrátená vykonanými dôkazmi zodpovedá stavu veci.

Konanie obžalovaných ██████████ prvostupňový súd správne právne posúdil ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b/, i/, j/ Tr. zák. účinného do 31. decembra 2005.

Obžalovaní konali ako členovia organizovanej skupiny, spoločne, mali rozdelené úlohy, ktorými sa podieľali na usmrtení poškodeného, konali obzvlášť trýznivým a surovým spôsobom popísaným v skutkovej vete rozsudku, aj za veľmi surového sprievodného verbálneho prejavu a konali jednoznačne so zisťným motívom zastrašiť iných podnikateľov na území kde operovali, aby im títo zo strachu o svoj vlastný život odvádzali zisky z podnikateľskej činnosti.»

Vo vzťahu k skutku uvedenému v bode 6 rozsudku [trestný čin všeobecného ohrozenia podľa § 179 ods. 1 a 2 písm. a) a c) v spojení s trestným činom poškodzovania

cudzej veci podľa § 257 ods. 1 a 4 starého Trestného zákona, pozn.] sa v uznesení najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 2 Toš 5/2009 z 13. septembra 2010 predovšetkým uvádza:

„... Tak ako v predchádzajúcich prípadoch aj vo vzťahu ku skutku ustálenému v bode 6 rozsudku, obžalovaní [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], spáchanie tejto trestnej činnosti popreli. Zhodne tvrdili, že ide o výmysly svedka [REDAKOVANÉ], na podpálení erotického salónu sa nepodieľali.

Oboch obžalovaných však zo spáchania žalovaného skutku usvedčoval svedok [REDAKOVANÉ]. Vzhľadom na osobu tohto svedka a obhajobné prednesy obžalovaných prvostupňový súd sa veľmi dôsledne zaoberal posúdením vierohodnosti tohto dôkazu. Svedok [REDAKOVANÉ] uviedol, že na podpálení erotického salónu [REDAKOVANÉ] sa podieľali spolu s obžalovanými [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] aj svedok [REDAKOVANÉ] a on sám. Podrobne popísal, priebeh a vykonanie skutku. V tejto časti nezistil dôvod neveriť výpovedi tohto svedka ani odvolací súd, pretože mu korešponduje aj výpoveď svedkyne [REDAKOVANÉ] ktorá taktiež za páchatel'ov označila obžalovaných [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ale najmä jej korešpondujú aj iné zákonne získané a objektívne dôkazy, ktorými sú zápisnica o ohliadke miesta činu a príslušná fotodokumentácia. Požiarno-technická expertíza a znalecký posudok Kriminelistického a expertízneho ústavu PZ Košice okrem iného ustálili, že požiar bol založený úmyselne, boli zistené tri ohniská požiaru, potvrdili, že príčinou horenia bol benzín a konštatovali, že na mieste činu boli nájdené zvyšky plastovej nádoby v ktorej bol benzín. Tieto objektívne zadokumentované dôkazy potvrdzujú pravdivosť výpovede svedka [REDAKOVANÉ].

O tom, že prvostupňový súd skutočne dôsledne a do detailov hodnotil vierohodnosť výpovede tohto svedka svedčí aj fakt, že neprevzal za pravdivé bez ďalšieho overenia všetky tvrdenia tohto svedka, ale stotožnil sa len s tými, ktoré boli verifikované aj inými nespochybniteľnými dôkazmi. Práve s poukazom na výpoveď svedkyne [REDAKOVANÉ] súd nemal nad akúkoľvek pochybnosť za preukázané tvrdenie svedka, že iniciátorom podpálenia erotického salónu bol obžalovaný [REDAKOVANÉ] a v tomto smere potom aj upravil skutkovú vetu. S takýmto postupom v hodnotení vierohodnosti výpovede svedka [REDAKOVANÉ] sa stotožnil aj odvolací súd.

Výška spôsobenej škody bola ustálená znaleckým dokazovaním a výsluchmi svedkov, preto ani odvolací súd nemal o jej základe a výške pochybnosti a ponechal tento výrok nedotknutý.“

Vo vzťahu k skutku v bode 7 rozsudku sa v napadnutom uznesení najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu uvádza:

„Obžalovaní [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] spáchanie skutku ustáleného v bode 7 rozsudku popreli. V rámci svojich obhajobných prednesov uviedli, že na podpálení erotického salónu [REDAKOVANÉ] sa nezúčastnili a pokiaľ sú z toho usvedčovaní jedná sa o výmysly.

Vinu obžalovaných mal aj v tomto prípade za preukázanú aj odvolací súd, a to na základe výpovede svedka [REDAKOVANÉ] vierohodnosťou ktorej sa aj v tomto prípade prvostupňový súd dôsledne zaoberal.

Aj vo vzťahu k tomuto skutku boli zadovážené expertízne posudky, ktoré nespochybniteľne určili príčinu požiaru a znalecké posudky, ktoré preukázali výšku spôsobenej škody.

V dôvodoch rozsudku špeciálny súd podrobne rozviedol právne úvahy, ktorými sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny všetkých troch obžalovaných.

Právna kvalifikácia konania obžalovaných zodpovedá zločinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Tr. zák. Súd správne posúdil konanie všetkých troch obžalovaných aj podľa kvalifikovanej skutkovej podstaty tohto trestného činu podľa ods. 3 písm. a/, pretože svojim konaním spôsobili značnú škodu a podľa ods. 4 písm. b/, pretože sa skutku dopustili ako členovia zločineckej skupiny, ktorú v zmysle § 141 písm. a/ Tr. zák. treba považovať za nebezpečné zoskupenie.“

Vo vzťahu k ďalším odvolacím námietkam sťažovateľa v 1. rade (námietky „voči predsedovi senátu JUDr. Hrubalovi, členom senátu, ktorí vec rozhodovali, proti špeciálnemu súdu, ktorého rozhodnutie vnímal vzhľadom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky ako protiústavné... zásady špeciality, vznesených obvinení, námietok voči znalkyni [REDAKOVANÉ] a pod...“) najvyšší súd ako odvolací súd poukazuje „na

dôvody rozhodnutia prvostupňového súdu. Obžalovaný [REDACTED] tieto odvolacie námietky vznášal priebežne počas konania a súd prvého stupňa sa s nimi vždy dôsledne zaoberal a v súlade s procesnými predpismi o nich aj rozhodol.“

V sumarizujúcej časti uznesenia sp. zn. 2 Toš 5/2009 z 13. septembra 2010 najvyšší súd ako odvolací súd uvádza:

„Z hľadiska trestnej zodpovednosti všetkých obžalovaných sú významné závery znalcov psychiatrov a psychológa, z ktorých vyplýva, že ani jeden z vyšetrovaných obžalovaných netrpí duševnou chorobou alebo duševnou poruchou, sú schopní plne chápať zmysel trestného konania a z psychiatrického hľadiska ich pobyt na slobode nie je nebezpečný pre spoločnosť.

Pri úvahách o voľbe druhu a výmery trestov prvostupňový súd správne primárne ustálil, odkazujúc na ustanovenie § 2 ods. 1 Trestného zákona č. 300/2005, podľa ktorého trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, kedy bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatel'a priaznivejší, že v prípade obžalovaných [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] je priaznivejší ako celok trestný zákon č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, a preto im podľa tohto zákona i tresty ukladal.“

Vychádzajúc predovšetkým z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 2 Toš 5/2009 z 13. septembra 2010, ako aj rozsudku špeciálneho súdu sp. zn. BB 3 T 3/2008 z 24. februára 2009, ústavný súd považuje za potrebné zaujať stanovisko ku kľúčovým námietkam sťažovateľov jednotlivo.

II.2 K námietkam týkajúcim sa namietaného porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy

Vzhľadom na relatívnu samostatnosť námietok sťažovateľov smerujúcich k vysloveniu porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy sa ústavný súd najprv zamerlal na posúdenie ústavnej akceptovateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu z hľadiska požiadaviek vyvoditeľných z obsahu tohto základného práva.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre za zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy považuje sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon tejto funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený v súlade s rozvrhom práce súdu (napr. III. ÚS 16/00). Ak nastanú okolnosti, ktoré odôvodňujú presun takto pridelenej veci (resp. agendy) na iného sudcu pre dôvody uvedené v právnom predpise, tak aj sudcov, ktorým boli veci následne pridelené, treba takisto považovať za zákonných sudcov podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Postup predsedu súdu ako orgánu štátnej správy súdov pri tomto presune už pridelených vecí (súdnej agendy), ktorý je v súlade s ustanoveniami právnym predpisov a rozvrhom práce, nemožno bez ďalšieho hodnotiť ako porušenie základného práva účastníka súdneho konania podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 87/01, II. ÚS 118/02, III. ÚS 90/02, III. ÚS 295/08, III. ÚS 277/2010).

Zákonná definícia zákonného sudcu je vymedzená v § 3 ods. 3 zákona o súdoch, podľa ktorého zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Účastník konania alebo strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu. Zákonným sudcom je aj sudca určený podľa odseku 4. Podľa § 3 ods. 4 zákona

o súdoch zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

V zmysle § 50 ods. 1 zákona o súdoch sa na účely tohto zákona rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok.

V nadväznosti na už citované ustanovenia zákona o súdoch ústavný súd podčiarkuje, že spôsob prideľovania vecí podľa predmetu konania jednotlivým senátom, samosudcom, súdnym úradníkom a notárom je vykonávaný v zmysle § 50 a § 51 zákona o súdoch v súlade s rozvrhom práce príslušného súdu vydaným podľa § 52 zákona o súdoch.

Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach vyslovil, že za zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy zásadne treba považovať toho, kto bol určený na prerokovávanie veci v súlade s rozvrhom práce súdu. Ak však nastanú okolnosti odôvodňujúce presun takto pridelenej veci (resp. agendy) na iného sudcu pre dôvody uvedené v právnom predpise, tak aj sudcov, ktorým boli veci následne pridelené, treba takisto považovať za zákonných sudcov podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Postup predsedu súdu ako orgánu štátnej správy súdov, ktorý je v súlade s ustanoveniami právnym predpisov, nemožno preto bez ďalšieho hodnotiť ako porušenie základného práva účastníka súdneho konania podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (II. ÚS 87/01, II. ÚS 118/02, III. ÚS 90/02, III. ÚS 295/08, III. ÚS 277/2010).

Súčasťou základného práva na zákonného sudcu je nepochybne aj zásada prideľovania súdnej agendy a určenia členov senátov na základe pravidiel obsiahnutých v rozvrhu práce. Medzi požiadavky kladené na rozvrh práce podľa čl. 48 ods. 1 ústavy patrí tiež predvídateľnosť a transparentnosť obsadenia súdu, resp. senátu vrátane zastupovania vo vzťahu k účastníkom konania.

Účelom základného práva na zákonného sudcu je nepochybne zabezpečenie nezávislosti a nestrannosti sudcu, ktorá je z hľadiska účastníkov konania, resp. strán konania významnou zárukou spravodlivého súdneho konania. V záujme zabezpečenia toho, aby

v konkrétnej veci rozhodoval sudca, ktorého možno považovať za nezávislého a nestranného, tvorí integrálnu súčasť v zásade všetkých procesných kódexov inštitút námietky zaujatosti. Uplatnením námietky zaujatosti sa umožňuje vylúčiť z konania a rozhodovania sudcu, u ktorého možno mať dôvodné pochybnosti o jeho nezaujatosti. Na účely trestného konania je inštitút námietky zaujatosti upravený v § 31 a § 32 Trestného poriadku.

Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“)..., u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Podľa § 31 ods. 2 Trestného poriadku sudca, prísediaci, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník a súdny tajomník je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, ak bol v prejednávanej veci činný ako prokurátor, policajt, spoločenský zástupca, obhajca, splnomocnenec zúčastnenej osoby alebo poškodeného, zástupca poškodeného alebo spoločný zástupca poškodených.

Podľa § 31 ods. 3 Trestného poriadku z rozhodovania na súde vyššieho stupňa je okrem vylúčenia podľa odseku 2 vylúčený sudca, prísediaci, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník a súdny tajomník, ktorý sa zúčastnil na rozhodovaní na súde nižšieho stupňa, a naopak. Z rozhodovania o dovolaní je vylúčený ten, kto sa v prejednávanej veci zúčastnil na rozhodovaní ako sudca alebo prísediaci súdu iného stupňa. Z rozhodovania o sťažnosti na nadriadenom orgáne je vylúčený prokurátor, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal alebo dal naň súhlas alebo pokyn.

Podľa § 31 ods. 4 Trestného poriadku námietku zaujatosti je strana povinná vzniesť bez meškania, len čo sa dozvedela o dôvodoch vylúčenia. Úkon, ktorý vykonala vylúčená osoba, nemôže byť podkladom na rozhodnutie v trestnom konaní s výnimkou neodkladného alebo neopakovateľného úkonu.

Podľa § 32 ods. 1 Trestného poriadku ak z dôvodov uvedených v § 31 ods. 1 oznámi svoju zaujatosť sudca alebo prísediaci, o vylúčení rozhodne nadriadený súd v senáte. O vylúčení sudcu odvolacieho súdu alebo dovolacieho súdu rozhodne iný senát tohto súdu, o vylúčení sudcu pre prípravné konanie rozhodne predseda senátu nadriadeného súdu. Ak sudca alebo prísediaci je vylúčený z dôvodov uvedených v § 31 ods. 2 alebo 3, nahradí ho iný sudca určený na zastupovanie rozvrhom práce; prísediaceho nahradí iný prísediaci podľa pokynu predsedu senátu. Ak z dôvodov uvedených v § 31 ods. 1 oznámi svoju zaujatosť probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník alebo asistent prokurátora alebo ak je taká pomocná osoba vylúčená z dôvodov uvedených v § 31 ods. 2 alebo 3, alebo ak z dôvodov uvedených v § 31 vznesie námietku zaujatosti takej osoby strana, o vylúčení rozhodne predseda senátu alebo v prípravnom konaní prokurátor, v ktorého veci je taká osoba činná. Ak z dôvodov uvedených § 31 ods. 1 oznámi svoju zaujatosť prokurátor, o vylúčení rozhodne bezprostredne nadriadený prokurátor. Ak z dôvodov uvedených v § 31 ods. 1 oznámi svoju zaujatosť policajt, o vylúčení rozhodne bezprostredne nadriadený tohto policajta; proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

Podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku o vylúčení z dôvodov uvedených v § 31 na základe námietky vznesenej niektorou zo strán v iných prípadoch ako podľa odseku 2 rozhoduje orgán, ktorého sa tieto dôvody týkajú. O tom, či je vylúčený sudca alebo prísediaci, ktorý rozhoduje v senáte, rozhodne tento senát.

Podľa § 32 ods. 4 Trestného poriadku proti rozhodnutiu podľa odsekov 2 a 3 je prípustná sťažnosť, po jej podaní sa vykoná len nariadený úkon trestného konania s výnimkou rozhodovania vo veci samej a úkon, ktorého nevykonanie by mohlo ohroziť účel trestného konania. Ak je výsledkom tohto úkonu uznesenie a proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, má sa za to, že strana podala sťažnosť popri sťažnosti proti rozhodnutiu podľa odseku 2 alebo 3; vziať späť možno len obe sťažnosti spoločne. O sťažnosti proti uzneseniu, ktoré je výsledkom úkonu, sa rozhodne až po rozhodnutí o sťažnosti proti rozhodnutiu podľa odseku 2 alebo 3.

Podľa § 32 ods. 5 písm. d) Trestného poriadku o sťažnosti proti rozhodnutiu podľa odsekov 2 a 3 rozhoduje iný senát odvolacieho súdu, dovolacieho súdu alebo nadriadeného súdu konajúceho o sťažnosti proti rozhodnutiu sudcu pre prípravné konanie, ak ide o rozhodnutie senátu odvolacieho súdu alebo dovolacieho súdu, alebo senátu nadriadeného súdu.

Podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 4 alebo ak je dôvodom námietky len procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní, sa nekoná; to platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy je vo veci sťažovateľov zo strany ústavného súdu podstatné zaujať postoj k tomu, či sa najvyšší súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom vysporiadal s dovolacími námietkami sťažovateľov založenými na tvrdení o existencii dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. b) a e) Trestného poriadku.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sa v napadnutom uznesení najvyššieho súdu uvádza:

«... Dovolací súd sa oboznámil s výhradami vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b/ Tr. por., ktorými namietali spôsob kreácie senátov 3T na Špeciálnom a 2Toš na Najvyššom súde a neprerozdelenie už pridelenej veci náhodným výberom. ... Dovolací súd preskúmal argumenty o porušení práva na zákonného sudcu a zistil, že tento dôvod dovolania nie je naplnený. Zohľadnil aj judikatúru Ústavného súdu, v zmysle ktorej je zásada zákonného sudcu ústavnou zárukou pre každého, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený výber súdov a sudcov „ad hoc“ (nález Ústavného súdu z 26. októbra 2005, sp. zn. I. ÚS 239/04;

uznesenie Ústavného súdu z 18. októbra 2007, sp. zn. IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie veci zákonným sudcom (aj súdom) je základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu zaručeného v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Základné právo na zákonného sudcu vyplývajúce z čl. 48 ods. 1 Ústavy má za cieľ zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový. Toto základné právo je v posudzovanom prípade konkretizované v Trestnom poriadku a v predpisoch upravujúcich organizáciu súdnictva a postavenie sudcov. Podľa § 3 ods. 3 Zákona o súdoch zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie danej veci. Za zákonného sudcu treba považovať podľa viacerých právnych prameňov sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady pre výkon tejto funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený v súlade s rozvrhom práce súdu. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Podľa dovolacieho súdu právo osoby nebyť odňatý zákonnému sudcovi nemožno interpretovať až tak extenzívne, aby sa spájalo s osobou jediného sudcu. Účel základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy sa splní, keď rozhoduje sudca pridelený na výkon funkcie na súd, ktorý je vecne a miestne príslušný rozhodnúť za predpokladu, že podľa rozvrhu práce ide o sudcu, ktorý je oprávnený konať a rozhodovať určitý druh súdnej agendy (II. ÚS 15/96).

Podľa § 51 ods. 5 Zákona o súdoch v konaní na Špeciálnom súde, krajskom súde podľa osobitného zákona alebo v konaní o riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkoch vec vybaví senát, ktorému bola v súlade s rozvrhom práce pridelená náhodným výberom, ak sa skutočnosti odôvodňujúce prerozdelenie veci podľa odseku 4 netýkajú všetkých sudcov.

Súčasťou spisu je potvrdenie o prijatí obžaloby na obvineného [REDAKOVANÉ] a spol., podľa ktorého bola 8. februára 2008 vec pridelená na rozhodnutie senátu 3T. V súlade s Rozvrhom práce Špeciálneho súdu na rok 2008 bol riadiacim predsedom senátu 3T JUDr. Martuš a členmi JUDr. Giertli a JUDr. Sendecký. V tomto smere dovolací súd skúmal, či bola vec pridelená senátu v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce na rok 2008 a spôsobom, ktorý určuje zákon. V zmysle dodatku č. 3 rozvrhu práce na rok 2008

sa s účinnosťou od 6. mája 2008 stal členom senátu 3T JUDr. Hrubala. Vzhľadom na to, že od 1. júla 2008 bol JUDr. Martušovi prerušený výkon funkcie sudcu podľa § 24 ods. 4 zákona č. 385/2004 Z. z. a JUDr. Sendeckému skončilo dočasné pridelenie na výkon funkcie sudcu na Špeciálny súd, bolo povinnosťou orgánu riadenia a správy súdu reagovať na personálne zmeny v obsadení súdu sudcami, čo učinil dodatkom č. 5 rozvrhu práce na rok 2008. Senát v zložení JUDr. Hrubala, JUDr. Giertli a JUDr. Púchovský predbežne prejednal obžalobu a následne vykonal celé hlavné pojednávanie, ktorého výsledkom bol rozsudok z 24. februára 2009. Neobstojí námietka dovolateľov, že JUDr. Púchovský z pozície náhradného sudcu doplnil chýbajúceho člena senátu 3T tak, že určil sám seba, pretože dodatok č. 5 prijal JUDr. Púchovský ako podpredseda Špeciálneho súdu, v ktorého kompetencii je zastupovanie predsedu v čase jeho neprítomnosti alebo keď funkcia predsedu súdu nie je obsadená, a to v rozsahu jeho práv a povinností. Pri kreácii senátu odvolacieho súdu sa tiež postupovalo v súlade s pravidlami obsiahnutými v Rozvrhu práce Najvyššieho súdu na rok 2009 a spôsobom, ktorý určoval zákon. Vec napadla na Najvyšší súd 7. mája 2009 a elektronickou podateľňou bola pridelená senátu 2 Toš v zložení JUDr. Majchrák, JUDr. Serbová a JUDr. Mihal. Personálne zmeny na súde (pozastavenie výkonu funkcie sudcu dvom členom senátu) si vyžiadali zmenu rozvrhu práce, ktorá je v plnej a výlučnej kompetencii orgánov riadenia a správy súdu, v danom prípade predsedu Najvyššieho súdu. V spojitosti s námietkami o „personálnych rošádach“ na Najvyššom súde dovolací súd konštatuje, že odôvodňovanie určitej premisy mediálnymi vyjadreniami má špekulatívno-deduktívny charakter bez právnej relevancie pri posudzovaní dôvodnosti porušenia práva na zákonného sudcu v zmysle § 371 ods. 1 písm. b/ Tr. por., čo naznačil aj v súvislosti s námietkou zaujatosti podanou obvineným [REDACTED] voči predsedovi senátu JUDr. Harabinovi, o ktorej bolo právoplatne rozhodnuté uznesením Najvyššieho súdu z 13. novembra 2013, sp. zn. 2 TdoV 6/2013. So zmenami v rozvrhoch práce boli obvinení oboznámení.

V prejednávanej veci nedošlo k naplneniu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b/ Tr. por., pretože na súdoch oboch stupňov vo veci konajúce senáty postupovali podľa zákona a boli zložené v súlade s príslušným rozvrhom práce súdu. Zákonní sudcovia senátov, ktorým bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie, boli zmenení za splnenia zákonných predpokladov na vykonanie takejto zmeny na základe doplnení rozvrhu

práce ako riadiaceho aktu predsedu súdu. Prerušenie výkonu funkcie sudcu, skončenie dočasného pridelenia na výkon funkcie sudcu na súd, dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu, či vzdanie sa funkcie sudcu, sú takými právnymi skutočnosťami, ktoré odôvodňujú potrebu vykonania zmeny v osobe zákonného sudcu. V tejto súvislosti dovolací súd zdôrazňuje, že zmena v zložení senátu v priebehu konania nevyvoláva nevyhnutne problém z hľadiska čl. 6 ods. 1 Dohovoru (Öcalan proti Turecku, rozsudok ESĽP z 12. marca 2003). Navyše právo na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy, resp. čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je potrebné vykladať a uplatňovať aj v kontexte ďalších aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. Ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 Dohovoru a dbať o to, aby aj v týchto prípadoch bol postup súdu v súlade so základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy (čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd), resp. v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru.»

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku najvyšší súd v napadnutom uznesení uvádza:

„V súvislosti s dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por. dovolatelia napádali zaujatost' vyšetrovateľov, sudcov Špeciálneho a Najvyššieho súdu, aj nezákonnosť zriadenia Špeciálneho súdu a senátov Najvyššieho súdu, ktorí rozhodovali o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam Špeciálneho súdu. Po oboznámení sa s jednotlivými námietkami dovolací súd pripomína, že naplnenie dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por. vyžaduje, aby vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený, pričom sa o jeho vylúčení nerozhodlo. Vylúčenie orgánov činných v trestnom konaní, súdu a iných osôb je upravené v ustanoveniach § 31, § 32 Tr. por.

Ich zmyslom a primárnym účelom je zabezpečiť dôveru procesných strán a verejnosti v nestrannosť trestného konania ako celku a jednotlivých úkonov vykonávaných vo veci. Zákon priamo vylučuje z vykonávania úkonov len konkrétny subjekt trestného konania, u ktorého možno mať pochybnosť o jeho nezaujatosti. Dôvody vylúčenia sú taxatívne. K vylúčeniu orgánu činného v trestnom konaní, resp. sudcu môže dôjsť iba celkom výnimočne, zo skutočne závažných dôvodov, ktoré by mu bránili rozhodovať v súlade so zákonom, pravdivo a nezaujato, pričom existencia takéhoto vzťahu, resp. pomeru musí

byť preukázaná. Obvinení a ich obhajcovia namietali zaujatost' vyšetrovateľov a sudcov vo veci konajúcich súdov. O jednotlivých námietkach bolo rozhodnuté v súlade s Trestným poriadkom. Námietky voči JUDr. Karabínovi, JUDr. Serbovej a JUDr. Farkašovi vznesené na verejných zasadnutiach o odvolaniach senát odvolacieho súdu zhodnotil ako smerujúce len proti procesnému postupu súdu, resp. ako podané oneskorene v zmysle § 31 ods. 4 Tr. por., o ktorých sa v zmysle § 32 ods. 6 Tr. por. nekoná, Na týchto záveroch nemá dovolací súdu dôvod nič meniť.

K zriadeniu Špeciálneho súdu, z ktorého dovolatelia vyvodzujú zaujatost' sudcov tohto súdu, ako aj sudcov Najvyššieho súdu, ktorí rozhodujú o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam Špeciálneho súdu, treba uviesť, že Špeciálny, ako aj Najvyšší súd konali a rozhodovali podľa rovnakých hmotnoprávných a procesnoprávných predpisov ako ostatné súdy. Dovolací súd považuje vyjadrenia obvinených za účelové a interpretáciu nálezu Ústavného súdu, sp. zn. PL. ÚS 17/08, prinajmenšom za nedôslednú. V odôvodnení nálezu Ústavný súd konštatoval, že nie je daná priama príčinná súvislosť medzi povahou zisteného nesúladu právnych predpisov v rámci abstraktnej ochrany ústavnosti a obsahom rozhodnutí vydaných Špeciálnym súdom v individuálnych prípadoch. Uviedol tiež, že rozhodnutia Špeciálneho súdu vydané v trestnom konaní nie sú týmto rozhodnutím dotknuté.“

Vychádzajúc primárne z citovaných častí napadnutého uznesenia, ktoré naznačujú, že najvyšší súd venoval jednotlivým dovolacím námietkam týkajúcim sa dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. b) a e) Trestného poriadku primeranú pozornosť, ústavný súd považoval za potrebné aspoň rámcovo reagovať konkrétne námietky sťažovateľov, na ktorých zakladajú svoje tvrdenie o porušení svojho základného práva na zákonného sudcu.

II.2.1 Námietky proti predsedovi dovolacieho senátu JUDr. Š. Harabínovi

Z časti I.2.1 tohto uznesenia vyplýva, že podstatná časť námietok sťažovateľov smeruje proti osobe JUDr. Š. Harabína, ktorý v dovolacom konaní pôsobil vo funkcii predsedu dovolacieho senátu najvyššieho súdu, a je založená na argumentácii, že ho nebolo možné považovať za zákonného sudcu, keďže v rámci posúdenia dovolacej námietky sťažovateľov podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku (teda, že súd rozhodoval

v nezákonnom zložení, pozn.) „predmetom tohto bodu dovolania bol nezákonný postup JUDr. Harabina v pozícii predsedu Najvyššieho súdu SR počas vytvárania senátu 2 Toš a ďalších súvisiacich okolností.

Niet pochýb o tom, že JUDr. Harabin ako predseda dovolacieho senátu mal záujem rozhodnúť, že označený dovolací dôvod nebol naplnený, lebo opačné rozhodnutie by mohlo JUDr. Harabinovi privodiť disciplinárne stíhanie pre nezákonné zásahy do Rozvrhu práce NS SR.“

V súvislosti s posudzovaním opodstatnenosti tejto námietky sa ústavný súd oboznámil aj s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 TdoV 6/2013 z 13. novembra 2013, ktorým najvyšší súd zamietol sťažnosť sťažovateľa v 1. rade proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 2 TdoV 6/2013 z 30. septembra 2013, najvyšší súd označeným uznesením rozhodol o námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľom v 1. rade proti predsedovi dovolacieho senátu JUDr. Š. Harabinovi tak, že ho nevytlúčil z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obvineného [REDAKOVANÉ] a spol., vedenej najvyšším súdom pod sp. zn. 2 TdoV 6/2013. V uznesení najvyššieho súdu z 13. novembra 2013 sa predovšetkým uvádza:

«Opierajúc sa o ustanovenie § 31 ods. 1 Tr. por., ktoré vylučuje z vykonávania úkonov trestného konania ten orgán, u ktorého by mohli vzniknúť pochybnosti o jeho nezaujatosti, pričom dôvody možného vzniku týchto pochybností sú stanovené taxatívne (okolnosti charakterizujúce pomer úradnej osoby k prejednávanej veci alebo pomer úradnej osoby k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka, prípadne k ich zástupcom, splnomocnencom a obhajcom) sťažnostný senát zdôrazňuje, že uplatnenie inštitútu vylúčenia prichádza do úvahy iba vtedy, ak je existencia pomeru vzbudzujúceho pochybnosť o nezaujatosti úradnej osoby preukázaná. Rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 31 ods. 1 Tr. por. predstavuje výnimku zo zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy SR). Je preto potrebné trvať na tom, že sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci skutočne iba výnimočne a skutočne len zo závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo. Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť,

či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) preukázateľne existujú skutočnosti spôsobilé privodiť pochybnosti o nestrannosti sudcu (Pozri Fey v. Rakúsko – rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva – ďalej len „ESLP“ z 24. februára 1993, sťažnosť č. 14396/88). Berúc do úvahy judikatúru ESLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti musí byť podrobené prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci alebo k osobám uvedeným v § 31 ods. 1 Tr. por. disponuje.

Podľa názoru sťažnostného senátu u predsedu senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, JUDr. Štefana Harabina, nebola preukázaná žiadna konkrétna a objektívna skutočnosť, z ktorej by sa dal vyvodiť záver o jeho zaujatosti pre pomer k prejednáwanej veci alebo k osobám, ktorých sa predmetné konanie dotýka. S okolnosťami, ktoré boli zo strany sťažovateľa vznesené, sa vysporiadal príslušný senát najvyššieho súdu, pričom svoj záver o nevyklúčení predsedu senátu náležite a podrobne odôvodnil.

Sťažnostný senát zhodne s názorom príslušného senátu uvádza, že postup predsedu ako orgánu štátnej správy súdov vychádzajúci zo zmien rozvrhu práce nie je dôvodom na jeho vylúčenie podľa § 31 Tr. por.

Námietka zaujatosti vznesená obvineným voči predsedovi senátu, JUDr. Štefanovi Harabinovi, z dôvodu, že ako predseda súdu ovplyvňoval pridelenie vecí a zloženie senátu okrem iného iniciovaním disciplinárneho stíhania zákonných sudcov, je založená na subjektívnych a účelových názoroch obvineného, ktoré sa nezakladá na konkrétnych a objektívnych skutočnostiach.

Fakt, že JUDr. Harabin v postavení predsedu súdu zabezpečoval riadenie a správu súdu podľa zákona o súdoch a osobitných zákonov a pri plnení týchto svojich povinností musel reagovať na situácie, ktoré si vyžiadali zmeny a dodatky rozvrhu práce na príslušný kalendárny rok, konal iba v rámci svojich riadnych, zákonných pracovných oprávnení a povinností, ako orgán riadenia a správy súdu. V tejto súvislosti sťažnostný senát uzatvára, že obava z nedostatku nestrannosti sa musí zakladať na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Tvrdenia sťažovateľa týmito kritériám nezodpovedajú.»

Citovanú argumentáciu obsiahnutú v odôvodnení uznesenia sťažnostného senátu najvyššieho súdu uvedenú v jeho uznesení z 13. novembra 2013 ústavný súd považuje z ústavného hľadiska za udržateľnú a akceptovateľnú, pričom sa stotožňuje predovšetkým s jeho záverom, že námietka zaujatosti formulovaná sťažovateľom v 1. rade (zaujatosť predsedu dovolacieho senátu namietal v dovolacom konaní len sťažovateľ v 1. rade, pozn.) je založená „na subjektívnych a účelových názoroch obvineného...“, a konštatuje, že preto nie je spôsobilá spochybniť ústavnú konformnosť napadnutého uznesenia dovolacieho súdu. Navyše ústavný súd poukazuje na svoju už uvedenú judikatúru, v ktorej opakovane uvádza, že postup predsedu súdu ako orgánu štátnej správy súdov, ktorý je v súlade s ustanoveniami právnych predpisov, nemožno bez ďalšieho hodnotiť ako porušenie základného práva účastníka súdneho konania podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (II. ÚS 87/01, II. ÚS 118/02, III. ÚS 90/02, III. ÚS 295/08, III. ÚS 277/2010).

II.2.2 Námietky smerujúce proti zloženiu senátu špeciálneho súdu a najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu

K námietkam sťažovateľov založeným na tvrdení, že v ich trestnej veci rozhodoval súd prvého stupňa (špeciálny súd), ako aj odvolací súd (najvyšší súd) v nezákonnom zložení [dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku], resp. na tvrdení, že v ich veci konali a rozhodovali sudcovia, ktorí mali byť vylúčení z konania a rozhodovania v trestnej veci sťažovateľov [dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku], ktoré tvorili podstatnú súčasť ich dovolania, ústavný súd po preskúmaní citovaných častí napadnutého uznesenia dovolacieho súdu a argumentácie sťažovateľov konštatuje, že najvyšší súd formuloval svoje právne závery k jednotlivým námietkam sťažovateľov v súlade s účelom a zmyslom aplikovaných právnych noriem, pričom tieto závery podrobne odôvodnil.

Osobitne ústavný súd podčiarkuje záver dovolacieho súdu k sťažovateľmi namietanému postupu JUDr. R. Púchovského ako podpredsedu špeciálneho súdu, ktorý zastupuje predsedu súdu v jeho neprítomnosti v rozsahu jeho kompetencií (ide

o porovnateľnú námietku, akou je aj už posudzovaná námietka proti vtedajšiemu predsedovi najvyššieho súdu JUDr. Š. Harabinovi, ktorý vo veci sťažovateľov pôsobil ako predseda dovolacieho senátu, pozn.). Ústavný súd zdôrazňuje, že postup JUDr. R. Púchovského ako orgánu štátnej správy súdov spočívajúci vo vykonaní zmien v rozvrhu práce špeciálneho súdu nemôže sám osebe zakladať dôvod na jeho vylúčenie z prejednávania veci podľa § 31 Trestného poriadku, zvlášť ak ním vykonané zmeny v rozvrhu práce sú (boli) konformné s ústavou i zákonom, t. j. zakladali sa na zákonom predvídaných dôvodoch zmien v zložení senátov špeciálneho súdu.

Podľa názoru ústavného súdu sa ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom v trestnej veci sťažovateľov konajúce súdy vysporiadali aj s námietkami smerujúcimi proti predsedovi senátu špeciálneho súdu JUDr. J. Hrubalovi, ktoré sú uvedené v časti I.2.3 tohto uznesenia. V tejto súvislosti ústavný súd v prvom rade zastáva názor, že podstata a obsah týchto námietok zreteľne naznačuje, že ich možno považovať za účelové a založené prevažne na subjektívnych dedukciách sťažovateľov. Sťažovatelia predkladali tieto námietky priebežne v priebehu konania pred špeciálnym súdom a následne podstatnú časť z nich sťažovateľ v 1. rade premietol aj do svojho odvolania. Z rozsudku špeciálneho súdu vyplýva, že senát špeciálneho súdu pod vedením jeho predsedu JUDr. J. Hrubalu zohľadnil v priebehu konania viaceré námietky obvinených (týkajúce sa napr. čítania výpovedí z prípravného konania), návrhov na doplnenie dokazovania, resp. v súvislosti s výsluchom svedka ■■■ priznal aj vlastné pochybenie. Ako účelové vyhodnotil tieto námietky aj najvyšší súd ako odvolací súd, ktorý odobril spôsob, akým sa s nimi vysporiadal súd prvého stupňa, keď uviedol:

„K rôznym odvolacím námietkam obžalovaného ■■■■■, ktoré deklaroval vo svojich písomných podaniach a týkajú sa rôznych námietok voči predsedovi senátu JUDr. Hrubalovi, členom senátu, ktorí vec rozhodovali, proti špeciálnemu súdu, ktorého rozhodnutie vnímal vzhľadom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky ako protiústavné... odvolací súd poukazuje na dôvody rozhodnutia prvostupňového súdu. Obžalovaný ■■■■■ tieto odvolacie námietky vznášal priebežne počas konania a súd prvého stupňa sa s nimi vždy dôsledne zaoberal a v súlade s procesnými predpismi o nich aj rozhodol.“

Napriek v zásade všeobecnej akceptácii spôsobu, akým sa najvyšší súd vysporiadal s posudzovanými námietkami smerujúcimi proti predsedovi senátu špeciálneho súdu, ktorý nie je spôsobilý relevantným spochybniť ústavnú akceptovateľnosť napadnutého uznesenia, ústavný súd konštatuje, že presvedčivosti rozhodnutí vydaných v trestnej veci sťažovateľov by prospelo, ak by sa najvyšší súd ako odvolací súd, ako aj najvyšší súd ako dovolací súd k niektorým z týchto námietok vyjadrili vo svojich rozhodnutiach explicitne.

V konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci sa podľa názoru ústavného súdu žiadalo, aby sa najvyšší súd ako odvolací súd výslovne vyjadril k námietke, podľa ktorej dôvodom na vylúčenie predsedu senátu špeciálneho súdu z rozhodovania mala byť skutočnosť, že bol členom senátu špeciálneho súdu, ktorý rozhodoval v trestnej veci obžalovaného [REDAKOVANÉ] vedenej pod sp. zn. PK 2 T 14/2007 a v odsudzujúcom rozsudku vyslovil právny záver o existencii kriminálnej skupiny [REDAKOVANÉ]. Vo vzťahu k tejto námietke ústavný súd konštatuje, že z už citovaných ustanovení § 31 a § 32 Trestného poriadku možno vyvodiť záver, že uvedená skutočnosť (rozhodovanie vo veci sp. zn. PK 2 T 14/2007) nezakladá obligatórny dôvod na vylúčenie namietaného sudcu z rozhodovania v trestnej veci sťažovateľov, a preto v konečnom dôsledku nezakladá sama osebe ani záver o existencii dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku. To isté platí aj o námietkach uplatnených sťažovateľmi proti členom odvolacieho senátu najvyššieho súdu, ktorí taktiež rozhodovali v trestnej veci obžalovaného [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] v rámci odvolacieho konania, pričom vo svojom rozhodnutí akceptovali záver špeciálneho súdu o existencii kriminálnej skupiny [REDAKOVANÉ]. Ústavný súd zastáva názor, že dovolací súd taktiež pochybil, ak sa k tejto dovolacej námietke nevyslovil výslovne, toto pochybenie ale v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci nemá ústavnú intenzitu.

Dovolacie námietky sťažovateľov, ktorými odôvodňovali existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, sa koncentrovali na zloženie odvolacieho senátu najvyššieho súdu. Ústavný súd, odkazujúc na už citovanú časť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, zdôrazňuje, že z ústavného hľadiska je

akceptovateľná kľúčová argumentácia najvyššieho súdu vychádzajúca predovšetkým z § 51 ods. 5 zákona o súdoch, podľa ktorého v konaní na Špecializovanom trestnom súde, krajskom súde podľa osobitného zákona alebo v konaní o riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkoch vec vybaví senát, ktorému bola v súlade s rozvrhom práce pridelená náhodným výberom, ak sa skutočnosti odôvodňujúce prerozdelenie veci podľa odseku 4 netýkajú všetkých sudcov. Podmienky na aplikáciu § 51 ods. 5 zákona o súdoch podľa názoru ústavného súdu nepochybne boli v trestnej veci sťažovateľov naplnené. Členkou senátu „2Toš“, ktorému bolo odvolanie sťažovateľov elektronickou podateľňou pridelené, bola okrem dvoch sudcov, u ktorých došlo k pozastaveniu výkonu funkcie sudcu, JUDr. Serbová, ktorá zostala členkou tohto senátu, teda toho senátu, ktorý odvolanie sťažovateľov napokon aj prerokoval a uznesením sp. zn. 2 Toš 5/2009 z 13. septembra 2010 o ňom aj rozhodol.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd považuje spôsob, akým sa najvyšší súd vysporiadal s námietkami sťažovateľov založenými na tvrdení, že v ich trestnej veci rozhodovali nezákonne zložené senáty, resp. sudcovia, ktorí mali byť z konania a rozhodovania v ich trestnej veci vylúčení, z ústavného hľadiska za akceptovateľný a udržateľný, čo zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej.

Rovnako za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd námietku sťažovateľov vychádzajúcu z neústavnosti bývalého špeciálneho súdu, ku ktorej ústavný súd dospel v rámci abstraktnej kontroly ústavnosti v náleze sp. zn. PL. ÚS 17/08 vydanom v konaní podľa čl. 125 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti, poukazujúc na odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a odôvodnenie svojho nálezu sp. zn. PL. ÚS 17/08, konštatuje, že neexistuje priama príčinná súvislosť medzi povahou zisteného nesúladu právnych predpisov v rámci abstraktnej ochrany ústavnosti a obsahom rozhodnutí vydaných špeciálnym súdom v individuálnych prípadoch (a teda aj v trestnej veci sťažovateľov), pričom rozhodnutia špeciálneho súdu vydané v trestnom konaní nie sú označeným nálezom ústavného súdu dotknuté.

II.3 K námietkam sťažovateľov smerujúcim proti porušeniu ich základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 3 písm. a) až c) dohovoru

Námietky, ktorými sťažovatelia odôvodňujú namietané porušenie svojho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, ktorému zodpovedajú aj práva vyplývajúce z čl. 6 ods. 3 písm. a) až c) dohovoru, sa vo svojej podstate zameriavajú na výhrady k tomu, ako sa najvyšší súd vysporiadal s ich dovolacím námietkami odôvodňujúcimi existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Ústavný súd preto považuje za potrebné poukázať na relevantnú časť napadnutého uznesenia, v ktorej sa vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uvádza:

«Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu. Právo na obhajobu predpokladá vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní na uplatnenie každého obhajovacieho práva. S rovnakou intenzitou sa toto právo zaručuje vo všetkých fázach trestného konania a tvorí rad po sebe idúcich právnych postupov, ktoré sa prelínajú celým trestným konaním. Zahŕňa možnosť vyjadriť ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa kladú obvinenému za vinu, právo uvádzať okolnosti, navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, právo robiť návrhy, podávať žiadosti a opravné prostriedky. Ide tiež o účasť pri výsluchoch, o doručovanie písomností, o možnosť účasti pri konfrontáciách, rekonštrukciách, ako aj na všetkých úkonoch vykonávaných súdom po podaní obžaloby prokurátorom. Tento rad úkonov dotvára právny rámec obhajoby a poskytuje aj možnosť faktického naplnenia obhajoby možnosťou reakcie formou vyjadrení k jednotlivým úkonom.

Dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. však musí byť interpretovaný oveľa užšie. Nie je ním akékoľvek, resp. každé porušenie práva na obhajobu, ale len také, ku ktorému došlo zásadným spôsobom. Podľa ustálenej súdnej praxe dovolací dôvod v tomto zmysle bude spravidla naplnený pri nerešpektovaní ustanovení Trestného poriadku o povinnej obhajobe, pri vykonávaní procesných úkonov smerujúcich bezprostredne k rozhodnutiu bez prítomnosti obhajcu a podobne.

Zo spisu vyplýva, že obvinení mali počas celého trestného konania v plnej miere zabezpečené právo na obhajobu, ktoré realizovali osobne alebo prostredníctvom obhajcov. Právo na spravodlivý proces, ktorého obsahom je aj princíp rovnosti zbraní, znamená, že každá procesná strana v konaní musí mať primeranú možnosť na prednesenie svojho prípadu súdu za podmienok, ktoré ho nestavajú do podstatnej nevýhody vis-à-vis svojmu protivníkovi. Medzi procesnými stranami musí existovať spravodlivá rovnováha. Právo na kontradiktórne konanie v zmysle štrasburskej judikatúry, na ktorú dovolatelia poukazujú, znamená, že strany v trestnom konaní majú mať možnosť oboznámiť sa so všetkými dôkazmi alebo prednesenými skutkovými okolnosťami a zaujať k nim stanovisko. V tejto súvislosti neobstoja ich tvrdenia zosumarizované do 4 bodov, pretože dovolací súd nezistil, že by bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu, tak ako si to vyžaduje dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

K bodu 1 („Prednesenie konečného návrhu“) dovolací súd uvádza, že je v plnej kompetencii predsedu senátu, aby riadil priebeh verejného zasadnutia, ktoré sa svojim charakterom líši od hlavného pojednávania. Účelom konečného návrhu je prednesenie vlastného stanoviska oprávnenej osoby k výsledkom verejného zasadnutia. Jeho obsahom má byť návrh adresovaný súdu ako má v prejednávanej veci rozhodnúť. V spojitosti s námietkami obvineného [REDAKOVANÉ] že nemal možnosť predniesť konečný návrh v celom rozsahu, dovolací súd konštatuje, že predseda senátu môže prednesenie konečného návrhu prerušiť, ak je zrejmé, že vybočuje zo svojho rámca. Taktiež nie je povinnosťou predsedu senátu nadiktovať do zápisnice doslovné vyjadrenia strán. Tvrdenia dovolateľov, že ani prítomní obhajcovia nemali možnosť predniesť konečné návrhy, je v priamom rozpore s obsahom zápisnice o verejnom zasadnutí z 13. septembra 2010, z ktorej nepochybne vyplýva, že prítomní obhajcovia JUDr. Kuzma (obvinení [REDAKOVANÉ]), JUDr. Tomko (obvinený [REDAKOVANÉ]), JUDr. Vidovenec (obvinení [REDAKOVANÉ]), túto možnosť mali a aj ju využili.

V rámci bodu 2 dovolací súd zdôrazňuje, že námietka o nevykonaní dôkazov navrhnutých obhajobou, nezakladá žiadny z dovolacích dôvodov v zmysle § 371 ods. 1 Tr. por. (R 7/2011). V tejto spojitosti je potrebné pripomenúť, že na hlavnom pojednávaní súd okrem obvinených vypočul aj väčšinu svedkov, ktorých navrhli strany. Najviac informácií o činnosti obvinených poskytli svedkovia [REDAKOVANÉ] Súd pri

rozhodovaní vychádzal aj z výpovedí svedkov [REDAKOVANÉ], ako aj z výpovedí spoluobvinených [REDAKOVANÉ]. Neobstojí tvrdenie dovolateľov, že nemali možnosť kontradiktórnym spôsobom vypočuť svedkov [REDAKOVANÉ] pretože o ich výsluchoch v prípravnom konaní boli obhajcovia riadne a včas vyrozumení a mali reálnu možnosť sa týchto úkonov zúčastniť. Nevyužitie tohto práva je vecou profesionálnej zodpovednosti obhajcu a nie porušením práva na obhajobu, ani prekážkou na postup súdu podľa § 263 Tr. por. V súvislosti s namietaným „zatajením“ listu svedka [REDAKOVANÉ] najvyšší súd konštatuje, že odvolací súd na verejnom zasadnutí postupoval v súlade s § 326 ods. 4 Tr. por. Po otvorení verejného zasadnutia 10. mája 2010 o 9.00 hod. predsedom určená členka senátu poukázala na napadnutý rozsudok, chyby vytykané rozsudku, resp. konaniu a oboznámila podstatný obsah doterajšieho konania. Rozsah tohto oznámenia je determinovaný preskúmovacou povinnosťou odvolacieho súdu. Spravidla sa prečítajú alebo oboznámia podstatné časti svedeckých výpovedí, výpovedí obžalovaného, znalcov, listinných a vecných dôkazov. List svedka [REDAKOVANÉ] doručený najvyššiemu súdu 10. mája 2010 o 12.16 hod. neobsahuje nové skutočnosti, ktoré by neboli stranám, prípadne súdu známe. V liste zopakoval, že jeho predchádzajúce výpovede neboli pravdivé, vypovedal pod nátlakom vyšetrovateľov, preto žiadal o nové vypočutie. Ide o skutočnosti, ktorými sa zaoberal už Špeciálny súd v odôvodnení napadnutého rozsudku.

K bodom 3 (Modifikácia obvinenia „zločinecká skupina“) a 4 („Zmena právnej kvalifikácie“) Najvyšší súd uvádza, že ak je predmetom konania skutok, ktorý zakladá trváci trestný čin, súd nie je viazaný časovým ohraničením skutku uvedeným v obžalobe. Súd má zákonnú možnosť meniť skutkové zistenia v rámci zachovania totožnosti skutku. Tá sa nemení, ak sa na rozdiel od časového vymedzenia v obžalobe stíhané protiprávne konanie skrúti, predĺži alebo posunie. Dobu trvania zločineckej skupiny (skutok uvedený v bode 1 rozsudku právne kvalifikovaný ako trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny) súd ustálil len v rámci konaní, ktoré boli predmetom na tento trestný čin nadväzujúcich skutkov. Z toho dôvodu skutkovú vetu oproti obžalobe upravil a uviedol, že skupina vznikla v presne nezistenom čase najneskôr na prelome rokov 2003 a 2004. Možnosť tejto zmeny nastala už v počiatkovej fáze dokazovania na hlavnom pojednávaní a obvinení, ktorí od začiatku popierali existenciu akejkolvek zločineckej skupiny, mali možnosť sa k tejto zmene vyjadriť a reagovať na ňu.

Podľa Trestného poriadku súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je v obžalobnom návrhu, pričom nie je viazaný právnym posúdením. Súd je povinný vyčerpať celý skutok, ktorý je predmetom obžaloby a zaoberať sa všetkými právne relevantnými stránkami. V danej veci skutok uvedený v bode 2 rozsudku obžaloba posudzovala ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák., t. j. ako tzv. kvalifikovaný trestný čin. Uznanie obvinených za vinných z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. i/, písm. j/ Tr. zák. neznamena, že tento skutok bol posúdený ako trestný čin podľa prísnejšieho ustanovenia zákona, než podľa ktorého ho posudzovala obžaloba, resp., že bola použitá prísnejšia trestná sadzba. Neobstojí tvrdenie obvinených, že Špeciálny súd postupoval v rozpore s § 284 ods. 2 Tr. por. V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že takúto právnu kvalifikáciu navrhol prokurátor v záverečnej reči prednesenej 20. februára 2009. Po nej predseda senátu udelil slovo na záverečnú reč obhajcovi obvinených JUDr. Kuzmovi, ktorý sa však ospravedlnil s tým, že si ju nestihol pripraviť. Pojednávanie bolo odročené na 23. februára 2009, kedy sa pokračovalo v prednese záverečných rečí a obvinení a obhajcovia mali možnosť reagovať aj na túto skutočnosť.»

Citovaná časť napadnutého uznesenia potvrdzuje, že najvyšší súd sa dovolacími námietkami sťažovateľov založenými na tvrdení, že postupom v ich veci konajúcich súdov im bolo popreté ich ústavou garantované právo na obhajobu, podrobne zaoberal a primeraným spôsobom aj vysporiadal. Dovolací súd svoj záver o tom, že nebol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odôvodnil predovšetkým poukazom na dikciu označeného ustanovenia Trestného poriadku, z ktorej vyplýva, že k jeho naplneniu nedôjde pri akomkoľvek porušení práva na obhajobu, ale len takom, „... ku ktorému došlo zásadným spôsobom“. Toto základné východisko najvyšší súd potom konfrontoval s konkrétnymi výhradami sťažovateľov k porušeniu ich práva na obhajobu, pričom so záverom, že ani jedna z týchto výhrad nespôsobilala porušenie tohto práva garantovaného čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru zásadným spôsobom, sa ústavný súd v plnom rozsahu stotožňuje, a preto aj túto časť sťažnostnej argumentácie sťažovateľov považuje za zjavne neopodstatnenú.

II.4 K námietkam sťažovateľov týkajúcim sa namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s namietaným porušením základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 6 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 2 a čl. 7 ods. 1 dohovoru

Z hľadiska obsahu sťažovateľmi označených základných práv vyplývajúcich z ústavy a dohovoru možno podstatnú časť ich námietok identifikovať ako námietky smerujúce k vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, t. j. práv, ktoré zohrávajú kľúčovú úlohu v katalógu práv garantovaných ústavou a dohovorom. Ak ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a tiež iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (IV. ÚS 115/07), tak to nepochybne platí aj pre miesto a postavenie práva na spravodlivé súdne konanie explicitne vyjadrené v čl. 6 ods. 1 dohovoru v štruktúre práv garantovaných dohovorom, čo v plnom rozsahu potvrdzuje judikatúra EŠLP. Vzhľadom na uvedené sťažovateľmi namietané porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 6 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 2 a čl. 7 dohovoru možno posudzovať v spojení, resp. priamej príčinnej súvislosti s namietaným porušením čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň z doterajšej judikatúry ústavného súdu zjavne vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov,

ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení príslušných procesných predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri napr. II. ÚS 63/06).

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tvorí celý rad obsahových komponentov, z ktorých v nadväznosti na sťažnostnú argumentáciu sťažovateľov vystupuje do popredia predovšetkým právo na ústavne akceptovateľné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že neodmysliteľnou súčasťou obsahu základného práva čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka, resp. strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09). Zároveň ale ústavný súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania (stranou konania), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, odvolacieho, ale aj dovolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 209/04).

Rovnako aj EŠLP vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť

podľa povahy rozhodnutia. Otázkou, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Zároveň ústavný súd v kontexte s konkrétnymi výhradami sťažovateľov proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu zdôrazňuje, že požiadavka na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nepochybne zahŕňa aj požiadavku jeho ústavne akceptovateľnej kvality. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) totiž do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, pričom súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02). Len ústavne konformný výklad príslušných právnych noriem aplikovaných vo veciach sťažovateľov totiž môže plnohodnotne garantovať základné právo každého na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 24/00).

Úlohou najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu bolo ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom zohľadniť a dodržať uvedené teoretické východiská zvlášť pri vysporiadaní sa s dovolacími námietkami sťažovateľov týkajúcimi sa dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom), § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného

skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť) a § 371 ods. 1 písm. k) Trestného poriadku (proti obvinenému sa viedlo trestné stíhanie, hoci bolo neprípustné).

Najvyšší súd v napadnutom uznesení k uvedeným dovolacím dôvodom predovšetkým uvádza:

„Dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. predpokladá, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Za zákonný spôsob získavania dôkazu v zmysle § 119 ods. 2 Tr. por. sa považuje splnenie formálnych (procesných) podmienok vyžadovaných Trestným poriadkom na vykonanie konkrétneho dôkazu, ako aj splnenie materiálnych (obsahových) podmienok, t. j. aby úkon - použitý dôkazný prostriedok na vykonanie dôkazu - bol zameraný na zistenie skutočností, na ktoré zameraný a použitý môže byť.

V tomto smere sa dovolací súd stotožňuje so závermi odvolacieho súdu. Všetky dôkazy boli získané zákonným spôsobom a vyhodnotené jednotlivo i v súhrne, podľa vnútorného presvedčenia súdu, založeného na starostlivom zvážení všetkých okolností prípadu, riadiac sa pritom ustanovením § 2 ods. 12 Tr. por.

V súvislosti s výsluchmi svedkov [REDAKOVANÉ] dovolací súd zdôrazňuje, že ak prichádza do úvahy poučiť svedka podľa § 130 Tr. por., svedok sa musí výslovne vyjadriť, či toto právo využíva alebo nie. Obsah vyjadrenia musí byť uvedený v zápisnici o výsluchu. Len vtedy možno takýto dôkazný prostriedok považovať za vykonaný zákonným spôsobom. Trestný poriadok však neupravuje presné znenie vyjadrenia. Z takejto právnej úpravy vyplýva, že musí byť urobené tak, aby nevznikli pochybnosti o vôli svedka využiť, resp. nevyužiť toto právo. Svedka nemožno nútiť, aby k tomu použil priamo formuláciu uvedenú v zákone.

Svedok [REDAKOVANÉ] odmietol na hlavnom pojednávaní vypovedať, preto bola prečítaná jeho výpoveď z prípravného konania. Rešpektujúc zásadu rovnosti zbraní, práva na obhajobu a práva na spravodlivý proces súd akceptoval len výpoveď z 15. novembra 2007. Zo zápisnice o výsluchu je zrejmé, že svedok bol riadne poučený v zmysle príslušných zákonných ustanovení vrátane práva odoprieť vypovedať podľa § 130 ods. 2 Tr. por. Následne sa vyjadril, že poučeniu porozumel, nie je v príbuzenskom ani obdobnom pomere so žiadnym z obvinených, nemá dôvod na odopretie výpovede a vypovedať bude. Objektívne

okolnosti, za ktorých došlo k prejavu vôle, nevzbudzujú pochybnosti o vôli svedka nevyužiť právo odoprieť výpoveď podľa § 130 Tr. por. To v plnom rozsahu platí aj pre svedka [REDACTED], ktorý bol vypočutý na hlavnom pojednávaní. Pred výsluchom bol predsedom senátu riadne poučený v zmysle príslušných zákonných ustanovení vrátane práva podľa § 130 ods. 2 Tr. por., pričom sa vyjadril, že poučeniu porozumel a vypovedať bude.

Neobstojí ani tvrdenie o nesplnení podmienok na prečítanie zápisníc o výpovediach svedkov [REDACTED]. Trestný poriadok pripúšťa výnimky zo základnej zásady zakotvujúcej ústny kontradiktórny charakter hlavného pojednávania, ako aj zo zásady bezprostrednosti. Podmienky, za ktorých súd môže namiesto výsluchu svedka na hlavnom pojednávaní čítať zápisnicu o jeho výpovedi, upravuje § 263 Tr. por. Toto ustanovenie obsahuje viaceré modality režimu čítania zápisnice o výpovedi svedka.

Podľa § 263 ods. 3 písm. c/ Tr. por. (znenie zákona účinné v čase uskutočnenia procesného úkonu) sa zápisnica o výpovedi spoluobžalovaného alebo svedka prečíta na návrh prokurátora alebo obžalovaného, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona a taká osoba na hlavnom pojednávaní bez oprávnenia odoprela vypovedať.

Svedok [REDACTED] na hlavnom pojednávaní odmietol vypovedať. Postupom podľa § 263 ods. 3 písm. c/ Tr. por. bola prečítaná jeho výpoveď z 20. decembra 2007. Špeciálny súd akceptoval námietky obvineného [REDACTED] keď skonštatoval, že výsluch nebol vykonaný v súlade so všetkými zásadami trestného procesu. Na hlavnom pojednávaní jeho výpoveď z 24. novembra 2006 bola prečítaná. V písomnej zápisnici o hlavnom pojednávaní je uvedené, že súd pri tom postupoval podľa § 263 ods. 3 písm. c/ Tr. por. (na rozdiel od zvukového záznamu z hlavného pojednávania, z ktorého je zrejmé, že súd postupoval podľa § 263 ods. 4 Tr. por.).

Podľa § 263 ods. 4 Tr. por. zápisnicu o výpovedi svedka, ktorý na hlavnom pojednávaní využil svoje právo odoprieť výpoveď podľa § 130 Tr. por., možno prečítať za predpokladu, že bol pred výsluchom, ktorého sa zápisnica týka, o svojom práve odoprieť výpoveď riadne poučený a výslovne vyhlásil, že toto právo nevyužíva a výsluch bol vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona.

Dovolací súd je toho názoru, že prečítanie zápisnice o výpovedi svedka [REDACTED] z 24. novembra 2006, ako aj jeho výsluch uvedeného dňa bol vykonaný v súlade

so zákonom. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že v zápisnici o hlavnom pojednávaní je ustanovenie, podľa ktorého súd postupoval, nesprávne označené.

Dovolateľmi namietaná skutočnosť, že vo veci vydierania, resp. hrubého nátlaku proti [REDAKOVANÉ] nebolo začaté trestné stíhanie, je nepravdivá. Dovolací súd poukazuje, že uznesenie z 11. mája 2004 o začatí trestného stíhania aj pre tento skutok je súčasťou spisu (zv. 1, č. l. 2).

Dovolací súd preskúmal námietky obvinených, avšak nezistil, že naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por...“

Po citácii dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd k tomuto dovolaciemu dôvodu v napadnutom uznesení uvádza:

«... Z tohto ustanovenia vyplýva, že tento dôvod pripúšťa iba tzv. právne námietky vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižších stupňov. Dovolací súd vychádza zásadne zo skutkových zistení vykonaných súdmi v predchádzajúcom konaní a hodnotí, či tieto skutkové zistenia, vyjadrené v skutkovej vete rozsudku, boli z hľadiska hmotného práva správne právne posúdené. Podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi nižšieho stupňa (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

V súvislosti s právnou kvalifikáciou skutku uvedeného v bode 1 rozsudku dovolací súd vychádzal z toho, že trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny je trestný čin trváci, v rámci ktorého sa vyvolá protiprávny stav a tento sa ďalej v rozpore so zákonom udržiava. Tento trestný čin je dokonaný už založením, zosnovaním alebo podporovaním zločineckej skupiny, ako aj členstvom v takejto skupine alebo činnosťou pre zločineckú skupinu. Pojmový znak je naplnený bez ohľadu na to, či sa páchatel tejto skupiny podieľal na páchaní trestnej činnosti takouto skupinou alebo nie.

Trestné činy trvacie sa posudzujú ako činy spáchané za účinnosti nového zákona, ak sa časť konania uskutočnila za účinnosti nového zákona a pokiaľ toto konanie bolo trestným činom aj podľa skoršieho zákona. Treba konštatovať, že Špeciálny súd správne ustálil časovú existenciu zločineckej skupiny na dobu páchania trestnej činnosti tejto skupiny -

skutkov nadväzujúcich na uvedený trestný čin. Ide o trváci trestný čin a skutok v bode 7 rozsudku bol spáchaný po 1. januári 2006, súd preto správne kvalifikoval skutok v bode 1 rozsudku ako trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z. účinného od 1. januára 2006.

Pre naplnenie zákonných znakov skutkovej podstaty trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny sa vyžaduje, aby boli splnené všetky zákonné znaky zločineckej skupiny podľa § 129 ods. 3 Tr. zák. (v znení účinnom v čase spáchania činu, teraz ods. 4). Týmito znakmi sú:

- štruktúrovanosť skupiny pozostávajúcej najmenej z troch osôb
- existencia skupiny počas určitého časového obdobia
- koordinovanosť konania s cieľom spáchať jeden, alebo viacej zločinov, trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti, podľa § 233, alebo niektorý z trestných činov korupcie, podľa ôsmej hlavy tretieho dielu osobitnej časti na účely priameho alebo nepriameho získania finančnej, alebo inej výhody.

Súdy nižších stupňov sa v odôvodnení rozhodnutí podrobne a dôsledne zaoberali naplnením týchto zákonných znakov vrátane konkrétnych skutkov zakladajúcich konkrétne trestné činy, ktoré spadajú do rámca § 129 ods. 3 Tr. zák., a to vo vzťahu ku všetkým obvineným. Dovolací súd na tieto závery odkazuje.

K právnej kvalifikácii skutku v bode 2 rozsudku dovolací súd zdôrazňuje, že je povinnosťou súdu zaoberať sa všetkými právne relevantnými stránkami skutku. Špeciálny súd zohľadňujúc § 2 ods. 1 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z. správne posúdil skutok podľa zákona účinného v čase jeho spáchania, teda podľa Trestného zákona č. 140/1961 Zb. (ďalej len „Tr. zák.“) ako trestný čin vraždy spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2, § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. i/, písm. j/ Tr. zák.

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že ustanovenie § 219 ods. 2 Tr. zák. je kvalifikovanou skutkovou podstatou trestného činu vraždy, pričom jej jednotlivé znaky sú uvedené pod písm. a/ až j/. Naplnenie čo i len jedného znaku odôvodňuje uloženie výnimočného trestu. Dokazovaním bolo preukázané, že obvinení konali obzvlášť trýznivým spôsobom (písm. b/) a z obzvlášť zavrhnutiahodnej pohnútky (písm. j/). Súd správne posúdil tento skutok aj podľa písm. i/, pretože skutok spáchali ako členovia organizovanej skupiny.

Podľa § 89 ods. 26 Tr. zák. sa organizovanou skupinou rozumie spolčenie najmenej troch osôb na účely spáchania trestného činu, ktoré sa vyznačuje del'bou úlohou medzi jednotlivými členmi skupiny, ich plánovaním a koordinovanosťou.

S názorom špeciálneho súdu, že pojem zločinecká skupina v sebe zahŕňa aj pojem organizovaná skupina sa dovolací súd stotožnil. Zločinecká skupina ako najvyššia forma organizovaného zločinu je okrem znakov, ktoré má organizovaná skupina, charakterizovaná aj ďalšími, vyššie uvedenými znakmi. Výkladovou metódou „argumentum ad maiori ad minus“ je možné dospieť k záveru, že každý trestný čin spáchaný minimálne tromi členmi zločineckej skupiny nevybočujúci z predmetu jej zamerania je spáchaný zároveň členmi organizovanej skupiny. S prihliadnutím na uvedené a na to, že súčasťou kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu vraždy v čase spáchania skutku nebol pojem „ako člen zločineckej skupiny“, bolo možné posúdiť tento skutok aj podľa písm. i/ citovaného ustanovenia Tr. zák.

Dovolací súd zdôrazňuje, že súdy nižších stupňov neposudzovali okolnosti podmieňujúce použitie vyššej trestnej sadzby len formálne, ale aj materiálne, z hľadiska stupňa nebezpečnosti trestného činu (§ 88 Tr. zák.).

Podľa § 88 Tr. zák. sa na okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, prihliadne len vtedy, keď pre svoju závažnosť podstatne zvyšuje stupeň nebezpečnosti trestného činu pre spoločnosť. Vražda ██████████, vykonaná za približne desaťminútového trýznenia obeť, bola najmä výstrahou pre ostatných. Išlo o vysoko nebezpečné konanie pre spoločnosť, pretože ľudský život je najvyššou hodnotou chránenou právnymi predpismi.

Je nutné zdôrazniť, že Špeciálny súd v zmysle § 31 ods. 3 Tr. zák. na okolnosť, ktorá je zákonným znakom trestného činu, neprihliadal ako na poľahčujúcu alebo priťažujúcu alebo na okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby.

Tvrdenie dovolateľov, že ohľadne jedného skutku boli odsúdení ako členovia organizovanej a zároveň zločineckej skupiny, nie je na mieste. Trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny je samostatný trestný čin, naplnený bez ohľadu na to, či dôjde k páchaniu trestnej činnosti touto skupinou. Pre trestný postih sa vyžaduje, aby zločinecká skupina bola aspoň zameraná na páchanie trestnej činnosti predpokladanej v § 129 ods. 3 Tr. zák. (teraz ods. 4).»

Citovaná argumentácia najvyššieho súdu v spojení s argumentáciou najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu (pozri časť II.1 tohto uznesenia) naznačuje, že aj s dovolacími námietkami sťažovateľov týkajúcimi sa ich tvrdenia o naplnení dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. g), i) a k) Trestného poriadku sa primeraným spôsobom zaoberal a ústavne udržateľným spôsobom vysporiadal. Napriek tomu ústavný súd považuje za vhodné, aby sa explicitne vyjadril k tým námietkam sťažovateľov, ktoré možno považovať v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci za kľúčové. Za také možno považovať v prvom rade námietky, v zmysle ktorých výpovede rozhodujúcich svedkov ([REDACTED] [REDACTED], obžalovaný [REDACTED] boli získané ovplyvňovaním týchto osôb vyšetrovateľmi (prísľub rôznych výhod). V tejto súvislosti ústavný súd v prvom rade poukazuje na výsluchy vyšetrovateľov, resp. policajtov [REDACTED] ktorí nepotvrdili ovplyvňovanie svedkov, ale najmä príslušnú časť odôvodnenia rozsudku špeciálneho súdu sp. zn. BB-3T 3/2008 z 24. februára 2009, v ktorej tento súd objasňuje, prečo argumentáciu sťažovateľov o ovplyvňovaní svedkov vyhodnotil ako účelovú a nepravdivú. Špeciálny súd rovnako vo svojom rozsudku vysvetľuje, prečo nebral do úvahy zmenu tvrdení svedka [REDACTED] uvedených v jeho vyhlásení, resp. „neuveril“ zmeneným výpovediam ďalších osôb. Z uvedených hľadísk ústavný súd považuje za relevantné najmä tieto časti odôvodnenia označeného rozsudku špeciálneho súdu z 24. februára 2009:

«... Pokiaľ ide o namietané ovplyvňovanie svedka a istý čas aj obvineného [REDACTED] [REDACTED] vyšetrovateľmi mimo procesných úkonov vo veci, v prvom rade súd uvádza, že žiadny právny predpis nezakazuje operatívny styk vyšetrovateľa s vyšetřovanou osobou a to aj mimo jednotlivých naplánovaných úkonov. Jediné čo je v tomto smere zakázané, je nezákonné ovplyvňovanie výpovedí vypočítovaných osôb. Aj napriek tomuto súd však na návrh obhajoby zabezpečil opisy knihy návštev u potencionálne ovplyvňovaných osôb, pričom zo získaných informácií nebolo možné konštatovať nadštandardne časté návštevy zo strany vyšetrovateľov.

... K osobnosti svedka [REDACTED]... považuje za potrebné zdôrazniť len to, že pôvodne prezentované skutočnosti sú v absolútnom a nenapadnuteľnom súlade s exaktne overiteľnými faktami súvisiacimi so spôsobom smrti poškodeného [REDACTED]. Svedok [REDACTED] popisoval konanie obžalovaných naozaj detailne a s takými podrobnosťami, ktorých

vymyslenie, prípadne fabulovanie, by v prípade osoby [REDACTED] znamenalo intelektový výkon, ktorého v zásade osoba jeho intelektových kvalít by bola naozaj ťažko schopná.

Uvažovať o dôvodoch zmeny postoja [REDACTED] ku skutočnostiam súvisiacich so smrťou poškodeného [REDACTED] by bolo pre súd neprípustným hypotetickým kalkulovaním. Zmenu postoja tohto svedka môžu odôvodňovať viaceré skutočnosti – strach, snaha získať, prípadne niektoré ďalšie okolnosti, avšak mnohé naznačujú aj fakty zistené z výsluchov svedkyne [REDACTED] – jeho sestry a svedkyne [REDACTED]. Z týchto výpovedí je zrejmé, že okrem iného [REDACTED] chcel zmenu svojej výpovede v prospech obžalovaných „speňažiť“.

Situáciu v smere, ktorý pripúšťa ovplyvňovanie výpovede tohto svedka „zvonku“, dokresľuje i výpoveď svedka [REDACTED] ktorý bol istý čas na jednej ceste so svedkom [REDACTED] a ktorý s ním robil akési interview, v rámci ktorého tiež mal vziať späť obvinenia. Rukou obidvomi zúčastnenými písaný záznam tohto bol neskôr zaslaný obhajcovi JUDr. Milanovi Kuzmovi, ktorý predmetný dôkaz súdu predložil, pričom tento dôkaz bol čítaný takisto ako dôkaz listinný. V súvislosti s už spomenutým čítaným prehlásením svedka [REDACTED] súdu neuniklo pozornosti, že toto prehlásenie je napísané bez väčších gramatických chýb, štylisticky na pomerne vysokej úrovni, pričom už pri prvom verbálnom kontakte s týmto svedkom, musí byť každému zrejmé, že schopnosť štylisticky správne a jasne sa vyjadrovať u tejto osoby zďaleka nie je nadpriemerná.

Do situácie, ktorej vysvetlenie v každom prípade pripúšťa rôzne ovplyvňovania do veci zainteresovaných svedkov zapadá i zmena postoja obžalovaného [REDACTED]. Tak, ako je to vysvetlené v popisnej časti tohto rozsudku, obžalovaný v priebehu prípravného konania najprv pripúšťa istú mieru zainteresovanosti do konania spoluobžalovaných, neskôr túto zainteresovanosť zľahčuje a na hlavnom pojednávaní priamo odmieta a tvrdí, že do nepravdivých výpovedí ho nútili vyšetrovatelia.

Výpovedi obžalovaného [REDACTED] v tejto časti súd neuveril a považoval ju jednoznačne za účelovú so snahou nielen vyhnúť sa svojej zodpovednosti, ale aj pomôcť ostatným spoluobžalovaným. Obžalovaný [REDACTED] tiež v priebehu prípravného konania orgánom činným v trestnom konaní predložil svoje na počítači písané prehlásenie, o ktorom tvrdil, že ho napísal a skoncipoval sá. Toto prehlásenie bolo tiež pomerne dobre štylisticky

spracované a bez väčších gramatických chýb. Na hlavnom pojednávaní obžalovaný zotrval na tom, že ho písal a koncipoval sám, pričom súd vyššie popísaným postupom overoval schopnosti obžalovaného [REDAKOVANÉ] používať osobný počítač. Jednoznačne zistil, že obžalovaný [REDAKOVANÉ] neovláda základné postupy pri práci s počítačom a ani v súčasnej dobe nie je schopný sám na ňom napísať text. Súd len pripomína, že podľa vyjadrenia jeho vlastného otca, obžalovaný [REDAKOVANÉ] má počítač len dva roky, z čoho vyplýva, že v čase kedy mal prehlásenie napísať, počítač (notebook) ešte nevlastnil. Za tejto situácie mimoriadne paradoxne vyznievajú niektoré ďalšie tvrdenia tohto obžalovaného, ktoré sa týkajú najmä spôsobu zasahovania do prípravného konania zo strany vyšetrovateľov.

Na tomto mieste súd považuje za potrebné zdôrazniť, že a priori nevylučuje možnosť nezákonného zasahovania orgánov činných v trestnom konaní do priebehu prípravného konania. Z tohto pohľadu nepovažoval za prioritné výpovede vypočutých vyšetrovateľov, nakoľko naozaj nemožno očakávať, že by sa títo priznali k nezákonnému nátlaku na vypočúvané osoby. Pre každého, kto sa zaoberá trestným právom profesionálne, je však priam absurdné predstaviť si situáciu, že by, ako to opisoval obžalovaný [REDAKOVANÉ] vyšetrovateľ nútil k zmene výpovede takým spôsobom, že sám napíše inštrukcie pre vypočúvanú osobu, ako má vypovedať, tieto jej odovzdá a čaká, kedy sa vypočúvaná osoba naučí to, čo má vypovedať, naspamäť. Vyššie spomenuté fakty, výpoveď obžalovaného [REDAKOVANÉ] z hlavného pojednávania znevierohodňujú takmer v absolútnej miere, pričom súd už len dodá, že viaceré tvrdenia obžalovaného [REDAKOVANÉ] na hlavnom pojednávaní nepotvrdil ani otec obžalovaného nevyplývajú ani z ďalších faktov. Navyše obžalovaný [REDAKOVANÉ] takýto spôsob zmeny svojej výpovede neučinil ani v rámci vyšetrovacieho pokusu, ktorý bol vo veci vykonaný a v rámci ktorého bol zadokumentovaný spôsob spáchania skutku podľa výpovede svedka [REDAKOVANÉ].

... Okrem už spomenutého absolútneho súladu pôvodných tvrdení svedka [REDAKOVANÉ] s exaktne overiteľnými faktami vinu obžalovaných a účasť skupiny okolo [REDAKOVANÉ] na smrti poškodeného [REDAKOVANÉ] potvrdzujú i výpovede rodinných príslušníkov poškodeného.

Svedkyňa [REDAKOVANÉ] manželka poškodeného [REDAKOVANÉ] jednoznačne potvrdila, že v čase pred svojím zmiznutím sa jej manžel kontaktoval s obžalovaným [REDAKOVANÉ] resp. obžalovaný mu niekoľkokrát volal. Podľa výpovede tejto svedkyne obžalovaný [REDAKOVANÉ] po

manželovi „chcel cigarety“, pričom on jej rozprával, že keď im začne cigarety nosiť, možnože prvýkrát ho vyplatia, potom však už nie. Preto podľa jej názoru jej manžel [REDAKOVANÉ] cigarety nedával, resp. akúkoľvek spoluprácu v tomto smere odmietal. Svedkyňa potvrdila i to, že [REDAKOVANÉ] telefonoval manželovi aj tesne predtým než odišiel, pričom jeho posledný odchod z domu mala byť reakcia práve na [REDAKOVANÉ] telefonát.

O tom, že vierohodnosť tejto svedkyne nie je spochybnená žiadnymi logicky vysvetliteľnými argumentami, svedčí i to, že obdobne ako ona, vypovedal aj zať nebohého, svedok [REDAKOVANÉ] a príslušník policajného zboru svedok [REDAKOVANÉ] ktorý v regióne operatívne sledoval aktivity obžalovaného [REDAKOVANÉ] a bol tiež informovaný o tom, že obžalovaný [REDAKOVANÉ] sa nakontaktoval na poškodeného [REDAKOVANÉ]. Jeho výpoveď je takisto v absolútnom súlade s tým, čo udáva svedkyňa [REDAKOVANÉ] pričom celú záležitosť dokresľuje aj jej aktivita po tom, čo sa manžel nevrátil, kedy spoločne so svedkom [REDAKOVANÉ] kontaktoval „[REDAKOVANÉ] stretli sa s nimi, pričom obžalovaný [REDAKOVANÉ] im mal uviesť, že [REDAKOVANÉ] tu bol, avšak len päť minút, a hneď na to odišiel.

Do vyššie popísanej mozaiky priebehu celého skutku zapadajú aj výpovede svedka [REDAKOVANÉ] a obžalovaného [REDAKOVANÉ] ktoré páchatel'ov takisto nepriamo usvedčujú. Aj tu súd dáva do pozornosti slovné zvraty a výrazy, ktoré obžalovaný a svedkovia použili k popisu toho, čo obžalovaný [REDAKOVANÉ] spolu so spolupáchateľmi mal urobiť. Výrazy ako „zasadiť ako stromček“, „založiť golier“, nie sú bežnými slovnými zvratmi a v bežnom kontakte sa nepoužívajú. Je všeobecne platnou axiómou, že pokiaľ sa v opise používajú takéto detaily a konkrétnosti, zvierohodňuje to pamäťovú stopu osoby, ktorá vypovedá.

... Naopak konanie obžalovaného [REDAKOVANÉ] a jeho spolupáchateľov spôsobom, ako to presne popísal svedok [REDAKOVANÉ] je v kontexte celej situácie, logické a vysvetliteľné. Súd nemal pochybnosti o tom, že [REDAKOVANÉ] a skupina ľudí pohybujúcich sa v jeho blízkosti, terorizovala svoje okolie, najmä podnikateľov a ako to vyplynie z ďalších skutočností, práve najmä podnikateľov, prípadne ľudí, o ktorých si mysleli, že páchajú protiprávnu činnosť, nútili k akémusi odvádzaniu časti ziskov na ich účet. Aby sa im darilo okolie udržiavať v strachu, bolo nevyhnutné niekedy ukázať, že sú schopní akcie a ľuďom, ktorí nevychádzali v ústrety ich požiadavkám, čo bol aj prípad poškodeného [REDAKOVANÉ] sa mstili.

Dôvod bol relatívne jednoduchý – robili to na výstrahu pre ostatných. V tomto prípade takýto motív súd vyhodnotil ako obzvlášť zavrhnutiehodný motív, pričom jeho

existenciu zakotvil i v skutkovej vete rozsudku, ktorú oproti obžalobe v tomto smere upravil. Spôsob, akým bol skutok vykonaný - pomerne dlhú dobu trvajúce doslova mučenie obete – považoval v súlade s obžalobou za spôsob obzvlášť trýznivý. Niet pochybností o tom, že takéto pomalé usmrcovanie obete a prednesené v skutkovej vete uvedené ironické poznámky a oslovenia spôsobujú naozaj trýznivé a mučivé útrapy. Súd takisto dospel k záveru, že skutok spáchali obžalovaní ako členovia organizovanej skupiny, čo je pojem, ktorý je zahrnutý v pojme zločinecká skupina – vid' vysvetlenie ďalej.

... K svedkovi [REDACTED] a najmä [REDACTED] súd považuje za potrebné uviesť, že ide o osoby, ktoré ohľadne viacerých skutkov majú evidentný záujem minimálne zľahčiť svoj podiel zodpovednosti na skutkoch, ktoré súd prejednáva, prípadne ktoré s nimi súvisia. Takúto okolnosť nie je možné neprehliadnuť, pokiaľ ide o hodnotenie hodnovernosti svedkov, zároveň však neexistuje dôvod, na základe ktorého by súd dospel k záveru, že všetky ich tvrdenia sa nezakladajú na pravde, že si vymýšľajú a krivo obviňujú ostatných, aby sa vyvinili. (Např. svedok [REDACTED] ohľadne najťažšie postihnutelného trestného činu práve naopak – vo verzii vraždy poškodeného [REDACTED] ktorú si súd osvojil, pripúšťa istú mieru svojho vkladu do protiprávneho konania, vo verzii, ktorú sa súdu snaží vnucovať v závere trestného stíhania, takúto mieru vkladu nepripúšťa a obviňuje v podstate neidentifikovateľné osoby, svedok [REDACTED] v časti žalovaných skutkov takisto pripúšťa svoj diel viny). Preto v opise podstatných okolností prípadov, ak tento opis bol v súlade s exaktne overiteľnými faktami a ostatnými dôkazmi, súd vo veľkej väčšine prípadov týmto svedkom, pokiaľ ide o podstatné náležitosti opisov, uveril.

Na takomto stanovisku súdu nič nemôže meniť ani pripustenie istých faktov, ktoré sa týkali psychického stavu vyššie menovaných svedkov. Ak aj svedok [REDACTED] mal isté psychické problémy, ktoré riešil liekmi, a svedok [REDACTED] zneužíval rôzne psychotropné a podporné látky (anaboliká, steroidy, prípadne iné psychiku ovplyvňujúce látky), tieto skutočnosti neboli takého charakteru, že by mali vplyv na chorobne podložené sklony k vymýšľaniu si. Mnohé skutočnosti ohľadne vplyvu „drog“ ako látok schopných ovplyvniť či už somatické alebo psychické procesy v organizme na všeobecnú „pravdovravnosť“ sú dnes už notorietami, ktoré nie je potrebné dokazovať, mnohé vo svojich vyjadreniach vysvetlila znalkyňa [REDACTED] a mnohé boli objasnené v odbornom vyjadrení [REDACTED]. Z týchto faktov a dôkazov je známe, že užívanie psychotropných látok i steroidov

a anabolík do istej miery mení osobnosť človeka (pod ich vplyvom môže byť viac „nabudený“, agresívnejší, ale i pokojnejší, pri vysadení takýchto látok sa tiež môžu vyskytnúť rôzne poruchy správania sa), avšak tieto zmeny sa nijako výrazne netýkajú chorobných sklonov k fabulácii alebo konfabulácii – ak, tak nanajvýš k zľahčovaniu miery závislosti na chemikáliách, pričom aj v tomto prípade skôr pôjde o účelové a často i premyslené vyhýbanie sa zodpovednosti za svoj stav, prípadne vyhýbanie sa eventuálnej liečbe. Inak povedané, miera sklonov k účelovosti výpovedí vzhľadom k ich pravdivostnej hodnote sa u osoby zneužívajúcej „drogy“ (najmä pokiaľ ide o opis s drogami nesúvisiacich zážitkov) v zásade nijako nelíši od takejto miery u osoby drogy neužívajúcej – osoba užívajúca drogy, pokiaľ netrpí psychickou chorobou (stavom charakterizovaným ako proces zmien psychiky), môže i nemusí klamať takisto, ako každý iný.»

Citované úvahy a závery špeciálneho súdu hodnotí ústavný súd ako presvedčivé, jasné, zrozumiteľné a logické. Ústavný súd nemá preto (v zhode so špeciálnym súdom) relevantné pochybnosti o pravdivosti výpovede svedka [REDAKOVANÉ] z prípravného konania, v ktorej podrobne opísal skutkové okolnosti týkajúce sa vraždy poškodeného [REDAKOVANÉ] vrátane miesta, kde bolo jeho telo zakopané, zvlášť s ohľadom na skutočnosť, že tieto boli následne potvrdené exaktne overiteľnými faktami.

Vo vzťahu k výpovedi svedka [REDAKOVANÉ] ktorý je kľúčovým svedkom vo vzťahu k skutku č. 2 (vražda [REDAKOVANÉ] sťažovateľ v 1. rade namieta (skutok č. 2 sa týka len sťažovateľa v 1. rade, pozn.), že v konaní pred špeciálnym súdom neboli splnené zákonné podmienky na čítanie výpovede svedka [REDAKOVANÉ] z prípravného konania z 15. novembra 2007, pretože tento výsluch označeného svedka nebol vykonaný kontradiktórnym spôsobom, keďže sťažovateľovi v 1. rade, resp. jeho obhajcovi (obhajcom) nebolo reálne umožnené tohto výsluchu sa zúčastniť, keďže upovedomenie o výsluchu svedka im síce doručené bolo, avšak z neho nevyplývalo, ktorý konkrétny svedok má byť v daný deň vypočutý. Navyše sťažovateľ v 1. rade ani jeho obhajcovia v tom čase nemali mať vedomosť o zmene procesného postavenia [REDAKOVANÉ] ktorý bol pôvodne obvinený spolu so sťažovateľmi a svedkom sa stal až momentom vydania uznesenia vyšetrovateľa o jeho vylúčení zo spoločnej veci podľa § 21 ods. 1 Trestného poriadku dňa 13. novembra 2007.

Ústavný súd k týmto námietkam poznamenáva, že z ich obsahu nepochybne vyplýva, že obhajcovia sťažovateľa v 1. rade boli včas informovaní o tom, že v termíne označenom v upovedomení sa vykoná výsluch (bližšie neoznačeného) svedka. Pokiaľ z tohto upovedomenia nevyplývalo meno svedka, ktorý má byť vypočutý, nemožno spochybňovať tvrdenie sťažovateľov, že orgán činný v trestnom konaní sa v súvislosti s prípravou výsluchu svedka [REDACTED] dopustil pochybenia. Treba však zároveň uviesť, že ak sa za týchto okolností (neznalosť o tom, kto má byť vypočutý) obhajca rozhodne výsluchu svedka (resp. iného úkonu prípravného konania) nezúčastní, tak nemožno takýto jeho postup považovať za dostatočne profesionálny a vo vzťahu k jeho klientovi zodpovedný. Práve uvedenou úvahou sa riadil aj dovolací súd, ktorý v napadnutom uznesení k spochybňovaniu výsluchu svedka [REDACTED] (a ďalších svedkov) uvádza: *„Neobstojí tvrdenie dovolateľov, že nemali možnosť kontradiktórnym spôsobom vypočuť svedkov [REDACTED], pretože o ich výsluchoch v prípravnom konaní boli obhajcovia riadne a včas vyrozumení a mali reálnu možnosť sa týchto úkonov zúčastniť. Nevyužitie tohto práva je vecou profesionálnej zodpovednosti obhajcu a nie porušením práva na obhajobu, ani prekážkou na postup súdu podľa § 263 Tr. por.“* Ústavný súd považuje citovanú argumentáciu najvyššieho súdu z ústavného hľadiska za akceptovateľnú a zároveň pripomína, že výpoveď svedka [REDACTED] bola len jedným z dôkazov (i keď kľúčovým), ktoré sťažovateľa v 1. rade usvedčujú z vraždy [REDACTED] (skutok č. 2).

Čítania výpovede svedka [REDACTED] ako aj výpovede svedka [REDACTED] sa týka sa aj ďalšia sťažnostná námietka, podľa ktorej výpovede oboch označených svedkov z prípravného konania nemali byť čítané aj z dôvodu, že sa nevyjadrili spôsobom zodpovedajúcim Trestnému poriadku, či využívajú svoje právo podľa § 130 ods. 2 Trestného poriadku a nebudú vypovedať s poukazom na to, že obaja mali síce postavenie svedkov, avšak zároveň boli páchatelmi predmetných skutkov. Ústavný súd v zhode so záverom najvyššieho súdu k tejto námietke konštatuje, že Trestný poriadok neupravuje presné znenie vyjadrenia svedka o tom, či svoje právo podľa § 130 ods. 2 Trestného poriadku využije a vypovedať nebude, alebo toto nevyžije a vypovedať bude. Podstatné je, aby svedok bol poučený o tomto svojom práve, čo sa v danej veci aj stalo a sťažovatelia

to ani nespochybňujú. Rovnako je podstatné, aby sa svedok zrozumiteľne a jednoznačne vyjadril, či právo vyplývajúce z § 130 ods. 2 Trestného poriadku využíva alebo nie. Z následných prejavov svedkov [REDACTED] a [REDACTED] zjavne vyplýva, že sa rozhodli nevyužiť právo odoprieť výpoveď a vo veci vypovedali, a preto ani táto sťažnostná námietka sťažovateľov podľa názoru ústavného súdu neobstojí.

Sťažnostné námietky smerujú aj proti zákonnosti čítania výpovede svedka [REDACTED] z prípravného konania. Sťažovatelia k tomu uvádzajú, že predseda senátu JUDr. J. Hrubala z vlastnej iniciatívy na hlavnom pojednávaní konanom 20. februára 2009 prečítal zápisnicu o výpovedi svedka [REDACTED] z 24. novembra 2006, čo podľa ich názoru nemohol, keďže tento svedok na hlavnom pojednávaní konanom 12. novembra 2007 neoprávnene odoprel vypovedať, za čo mu bola aj súdom uložená poriadková pokuta, z tohto dôvodu bolo možné jeho výpoveď čítať len na návrh prokurátora alebo obžalovaného, ako to vyplýva z § 263 ods. 3 písm. c) Trestného poriadku.

Ako je zrejmé z napadnutého uznesenia, najvyšší súd je, na rozdiel od sťažovateľov, toho názoru, že výpoveď svedka [REDACTED] mala byť a aj bola (ako vyplýva zo zvukového záznamu z hlavného pojednávania) prečítaná postupom podľa § 263 ods. 4 Trestného poriadku, teda postupom určeným pre svedka, ktorý na hlavnom pojednávaní využil svoje právo odoprieť výpoveď podľa § 130 Trestného poriadku. Z rozsudku špeciálneho súdu (s. 38) vyplýva, že svedok [REDACTED] odmietol na hlavnom pojednávaní vypovedať z dôvodu strachu o jeho rodinu. Z pohľadu ústavného súdu sa nejaví podstatné, či výpoveď svedka [REDACTED] z prípravného konania bola čítaná z vlastnej iniciatívy súdu alebo na návrh strán. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že súčasné znenie § 263 Trestného poriadku už nevyžaduje návrh niektorej zo strán na čítanie zápisnice o výsluchu svedka, a to bez ohľadu na to, či ide o svedka, ktorý odmietol vypovedať oprávnenne, t. j. svedka, u ktorého boli dané dôvody na odopretie výpovede podľa § 130 Trestného poriadku, alebo o svedka, ktorý na hlavnom pojednávaní bez oprávnenia odoprel vypovedať. Za podstatnú považuje ústavný súd skutočnosť, že čítaný výsluch svedka z prípravného konania bol vykonaný v súlade so zákonom, a preto aj námietku nezákonnosti čítania výpovede svedka [REDACTED] vyhodnotil ústavný súd ako neopodstatnenú.

Ústavný súd sa nestotožňuje ani s námietkou sťažovateľov, že dovolací súd sa nevysporiadal s ich námietkou týkajúcou sa nevykonania nimi navrhovaných dôkazov, a v tejto súvislosti poukazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorom sa *„zdôrazňuje, že námietka o nevykonaní dôkazov navrhnutých obhajobou, nezakladá žiadny z dovolacích dôvodov v zmysle § 371 ods. 1 Tr. por. (R 7/2011)“*. Citovaný právny záver zodpovedá ustálenej rozhodovacej praxi najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, a preto aj túto námietku sťažovateľov ústavný súd považuje za zjavne neopodstatnenú.

Výhrady sťažovateľov týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia skutku [dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku] sa týkajú v prvom rade skutku uvedeného v bode 1 odsudzujúceho rozsudku, t. j. založenia, zosnovania a podporovanie zločineckej skupiny, a to z hľadiska modifikácie skutku, jeho časového ohraničenia a tiež zmeny jeho právnej kvalifikácie.

K tejto skupine námietok ústavný súd v prvom rade uvádza, že považuje za ústavne konformnú argumentácia najvyššieho súdu, podľa ktorej v prípadoch, keď je predmetom inkriminovaného konania skutok, ktorý zakladá trváci trestný čin, súd nie je viazaný časovým ohraničením tohto skutku uvedeným v obžalobe. Uvedený právny záver navyše podľa poznatkov ústavného súdu zodpovedá ustálenej právno-aplikačnej praxi, ktorá zároveň rešpektuje aj postoje právnej teórie k tomuto problému. Príslušný trestný súd nepochybne má aj podľa názoru ústavného súdu zákonnú možnosť modifikovať svoje skutkové zistenia, avšak len pri zachovaní totožnosti skutku. V konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci sťažovatelia nenamietajú, že by „úpravou“ skutkovej vety, teda stíhaného skutku nebola zachovaná jeho totožnosť.

Vo vzťahu k námietke týkajúcej sa časového ohraničenia pôsobenia zločineckej skupiny ústavný súd podotýka, že v trestnej veci sťažovateľov ho konajúce všeobecné súdy ustálili len vo vzťahu ku konaniam, ktoré boli predmetom na tento trestný čin nadväzujúcich skutkov. Nezaoberali sa teda celým obdobím trvania zločineckej skupiny. V posudzovanom

prípade teda nešlo o zmenu právnej kvalifikácie, ale len o úpravu skutku. Podľa názoru ústavného súdu nemožno rozumne oponovať záveru všeobecných súdov, podľa ktorého skutočnosť, že sťažovateľ v 1. rade (ako aj spoluobvinený [REDACTED] bol na prelome rokov 2003 – 2004 vo väzbe, neznamená, že predmetná zločinecká skupina nemohla v danom období existovať. Ústavný súd v súvislosti s analyzovanou námietkou sťažovateľov poukazuje aj na príslušnú časť odôvodnenia rozsudku špeciálneho súdu sp. zn. BB-3 T 3/2008 z 24. februára 2009 (s. 76 až 78), v ktorej sa uvádza:

«Pokiaľ ide o trestný čin popísaný pod bodom 1/ tohto rozsudku, teda skutok č. 1 súd vzhľadom k logickým nadväznostiam považoval za potrebné v odôvodnení tohto rozsudku sa ním zaoberať až na poslednom mieste. Urobil tak aj z toho dôvodu, že v predchádzajúcich skutkoch je popísaná časť činnosti skupiny osôb z okolia [REDACTED], ktorá dáva dostatočný obraz o spôsobe života a o spôsobe fungovania tejto skupiny ľudí.

V zmysle § 296 Trestného zákona účinného v súčasnej dobe, kto založí, alebo zosnuje zločineckú skupinu, je jej členom, je pre ňu činný alebo ju podporuje, potrestá sa odňatím slobody na päť rokov až desať rokov, pričom obdobné znenie predmetnej skutkovej podstaty trestného činu obsahoval i zákon účinný do 31. 12. 2005. Tieto ustanovenia chránia pred organizovaným zločinom vo forme zločineckých skupín a nadväzujú najmä na dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu (oznámenie MZV č. 621/2003 Z. z.), trestné je tak založenie (činnosť smerujúca k faktickému vzniku zločineckej skupiny), ako aj zosnovanie (vytvorenie štruktúry s naplánovaním budúcich úloh), členstvo, činnosť a podpora zločineckej skupiny. Zločineckou skupinou v zmysle § 129 ods. 3 Trestného zákona sa na účely tohto zákona rozumie štruktúrovaná skupina najmenej troch osôb, ktorá existuje počas určitého časového obdobia a koná koordinovane s cieľom spáchať jeden alebo viacej zločinov, trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 alebo niektorý z trestných činov korupcie podľa ôsmej hlavy, tretieho dielu osobitnej časti Trestného zákona na účely priameho alebo nepriameho získania finančnej alebo inej výhody.

Na základe pomerne rozsiahleho dokazovania aj v súvislosti s touto časťou obžaloby, súd jednoznačne dospel k záveru, že v oblasti južnej časti východného Slovenska takáto skupina existovala. Ako už bolo uvedené, jej jednotliví členovia doslova terorizovali časť miestneho obyvateľstva, spáchali viacero prečinov i zločinov, pričom cieľom tejto skupiny

bolo priame alebo nepriame získavanie najmä finančných výhod. Predmetné územie doslova ovládali tým spôsobom, že šíрили atmosféru strachu a od miestnych podnikateľov, prípadne od osôb, o ktorých mali poznatky o páchaní ekonomicky výhodnej trestnej činnosti, vyberali tzv. výpalné, čo v praxi znamenalo najmä finančné výhody pre skupinu, odvádzané väčšinou v mesačných dávkach a počítané v tisíckach Slovenských korún. Bolo preukázané i to, že pokiaľ sa niekto nepodriadil nárokom skupiny, nasledovala odplata, a to tak formou násilných útokov proti majetku, ako aj násilných útokov proti životu a zdraviu osôb, ktoré nárokom skupiny nevyhádzali v ústrety.

Aj v tomto spisovom materiáli, aj v konaniach na iných súdoch je veľa indícií, že týchto útokov bolo oveľa viac, než koľko ich prejednal súd v tomto konaní. Súď však nemôže prezumovať vinu za tieto útoky, atak pri svojich úvahách pri vine za tento trestný čin samozrejme vychádzal len z okolností, ktoré boli preukázané v tomto konaní. Tieto však postačovali nato, aby učinil záver, ktorý je uvedený v skutkovej i právnej vete tohto rozsudku.

Na margo obrany obžalovaného [REDAKOVANÉ] že bol spáchaný len jediný zločin so spodnou hranicou trestu odňatia slobody štyri roky (podmienka vyžadovaná medzinárodno-právnymi predpismi), pričom ak aj došlo k tomuto zločinu (vražda poškodeného [REDAKOVANÉ] nebolo preukázané, že táto vražda bola spáchaná za účelom získania finančnej alebo inej výhody, súď uvádza, že takéto tvrdenie neobstojí minimálne z dvoch dôvodov. Jednak bola uznaná vina aj za trestný čin hrubého nátlaku podľa § 235a ods. 1, ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961, kde je dolná sadzba trestu odňatia slobody 5 rokov a jednak súď na základe vykonaného dokazovania objasnil motív spáchania vraždy [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], v tomto smere aj upravil skutkovú vetu a mal za to, že tento motív jednoznačne súvisel minimálne s nepriamym získaním finančnej výhody. I keď nebolo možné jednoznačne zaujať stanovisko k tomu, či páchatelia vraždy boli vo svojom súhrnnom konaní voči poškodenému [REDAKOVANÉ] motivovaní tým, aby im poškodený platil, prípadne vozil pašované cigarety, bolo zrejmé, že tento poškodený odmietal spolupracovať pri uspokojovaní nárokov skupiny. Aj keby išlo len o jednoduchú vraždu pre výstrahu⁴, aj v takomto prípade by súď zaujal stanovisko, že takto motivovaná vražda súvisí so získaním finančných, prípadne iných výhod, nakoľko zastrahuje ostatných, ktorí sa boja a nárokom skupiny vychádzajú v ústrety či už platením „výpalného“ alebo inými službami.

Pokiaľ ide o dobu trvania tejto skupiny a právnu kvalifikáciu, súd dospel k záveru, že dobu jej existencie je možné stanoviť len v rámci konaní, ktoré boli predmetom na tento trestný čin nadväzujúcich skutkov. Preto v tomto smere skutkovú vetu oproti obžalobe upravil a uviedol, že skupina vznikla najneskôr na prelome rokov 2003 a 2004. Súd je toho názoru, že v prípade trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny ide trestný čin trvaci, v rámci ktorého sa vyvolá protiprávny stav a tento sa ďalej v rozpore so zákonom udržuje. Preto aj z dôvodu, že minimálne jeden skutok bol spáchaný členmi zločineckej skupiny za účinnosti v súčasnej dobe platného Trestného zákona sa súd rozhodol kvalifikovať daný skutok podľa zákona tohto zákona č. 300/2005. Navyiac dodáva, že je minimálne sporné, či táto skupina prestala existovať - súd je toho názoru, že vzhľadom k celkovým okolnostiam prípadu vzatie do väzby jej troch hlavných členov neznamená „rozbitie“ skupiny a nie je vylúčené, že časť členov tejto skupiny naďalej vyvíja podporné aktivity smerujúce k jej udržaniu a zachovaniu.

Pokiaľ ide o štruktúru tejto skupiny, súd nemal žiadne pochybnosti, že na jej čele stojí obžalovaný [REDAKOVANÉ]. Tohto usvedčujú nielen výpovede svedkov [REDAKOVANÉ], ale aj výpovede spoluobžalovaných, najmä [REDAKOVANÉ] z prípravného konania. Tak oni, ako aj ďalšie osoby a svedkovia, proti ktorým činnosť skupiny smerovala, [REDAKOVANÉ] označujú za „šéfa, bossa, vedúceho“ skupiny, označujú ho za človeka, ktorý rozdeľoval úlohy, rozhodoval o tom, čo a ako sa bude robiť, v tomto smere vydával príkazy a bol akýmsi ideovým vodcom skupiny. Fakt, že išlo o zoskupenie ľudí v tej jeho najnebezpečnejšej a najsofistikovanejšej forme, dokladuje spôsob, akým obžalovaný [REDAKOVANÉ] túto skupinu riadil.

Aj z tohto spôsobuje zrejmé, že nešlo o jednorázové aktivity organizovanej skupiny ľudí, kde dochádzalo len k púhému rozdeleniu si úloh v rámci tej ktorej akcie, ale skupina mala svoju štruktúru aj pokiaľ ide o hierarchiu a jej aktivity sa vyznačovali nielen sústavnosťou, ale aj dlhodobou plánovanosťou. Na tomto konštatovaní nič nemení skutočnosť, že jednotliví členovia skupiny reagovali na vzniknutú situáciu, novozačínajúce podnikateľské aktivity a podobne aj jednotlivo - zámer skupiny bol jednoznačný a spočíval v sústavnom vyvíjaní nátlaku na ovládané osoby a kontrolovaní územia, na ktorom skupina pôsobila, pričom členovia tejto skupiny postupovali koordinovane.

Príkazy obžalovaného [REDAKOVANÉ] boli na ostatných členov skupiny prenášané najmä prostredníctvom, obžalovaného [REDAKOVANÉ], ktorého vyššie uvedení svedkovia označovali za akéhosi zástupcu, či „pravú ruku“ obžalovaného [REDAKOVANÉ]. Obžalovaný [REDAKOVANÉ] ako to vyplýva aj zo skutkovej vety tohto rozsudku, príkazy svojho šéfa vykonával aj sám, avšak veľmi často zabezpečoval len prenos jeho príkazov na ďalších členov skupiny. Tretím v poradí dôležitosti bol obžalovaný [REDAKOVANÉ], ktorého obžalovaný [REDAKOVANÉ] najčastejšie používal na plnenie svojich príkazov, pričom podľa svedkov aj tento obžalovaný sa sčasti podieľal na prenášaní príkazov [REDAKOVANÉ].

Na poslednom stupni hierarchie stáli členovia skupiny, ktorí len vykonávali jednotlivé príkazy, a o ktorých svedkovia hovoria, že boli „na špinavú robotu“ a fungovali ako „vojaci“.

Pokiaľ ide o tzv. členstvo v zločineckej skupine, súd zdôrazňuje, že byť členom takejto skupiny znamená začlenenie do organizačnej štruktúry zločineckej skupiny, pričom jednotliví členovia nemusia poznať celý rozsah jej činnosti a pre vznik členstva sa nevyžaduje žiadny spôsob formálneho prijatia. Dôležitý je pocit spolupatričnosti ku skupine, pričom takýto pocit a z toho vyplývajúci zámer spočívajúci v existencii členstva v skupine súd v súlade s obžalobou mohol vysloviť u obžalovaných [REDAKOVANÉ].

Pokiaľ ide o konštatovanie viny u týchto osôb, predovšetkým je potrebné zdôrazniť, že každá z nich sa minimálne jedným skutkom zúčastnila na činnosti tejto skupiny.

Obžalovaný [REDAKOVANÉ] v prípravnom konaní a [REDAKOVANÉ] sčasti na hlavnom pojednávaní, sa v podstate k členstvu v takejto skupine sami priznávajú. Okrem toho obžalovaného [REDAKOVANÉ] z aktivít pre skupinu usvedčujú aj spoluobžalovaní [REDAKOVANÉ] a svedkovia [REDAKOVANÉ]. Obžalovaného [REDAKOVANÉ] usvedčuje predovšetkým spoluobžalovaný [REDAKOVANÉ] ktorý o ňom uviedol, že „[REDAKOVANÉ] robil ochranku“. Situáciu v súvislosti s týmto obžalovaným dokresľuje aj fakt, že ako jediný zo skupiny legálne vlastnil zbrane, pričom v konaní bolo preukázané, že vlastní a prechováva aj zbrane, na ktoré nemá zákonom predpísané povolenie. Minimálne v jednom prípade bolo preukázané, že tieto zbrane boli použité aj pri trestnej činnosti páchanej členmi zločineckej skupiny.

Na základe vykonaného dokazovania možno konštatovať, že skupina osôb z okolia [REDAKOVANÉ] (minimálne obžalovaný [REDAKOVANÉ], prezývaný [REDAKOVANÉ] tvorila akúsi

podskupinu v rámci zločineckej skupiny zosnovanej a založenej obžalovanými Adamčom, [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Súd však nemal pochybnosti, že všetky tieto osoby sa takisto cítili súčasťou vyššie popísaného zoskupenia a vykonávali preň protiprávnu činnosť. Obžalovaného [REDAKOVANÉ] usvedčujú všetky vyššie, v tejto časti rozsudku menované osoby, pričom pokiaľ ide o obžalovaných [REDAKOVANÉ] tieto ako osoby pomáhajúce [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] pri protiprávných aktivitách usvedčujú najmä spoluobžalovaný [REDAKOVANÉ] a svedok [REDAKOVANÉ].

V súvislosti s týmto skutkom súd teda jednoznačne dospel k záveru, že v prípade vyššie uvedených osôb, ide o zločineckú skupinu, ktorá mala stanovený účel svojej existencie a tento bol zameraný na tak priame, ako aj nepriame získavanie najmä finančných výhod – tak v podobe služieb, ako aj v podobe priamych finančných platieb. Skupina mala relatívne pevnú, vyššie popísanú organizačnú štruktúru, tá existovala na viacerých úrovniach a vyznačovala sa vzťahmi nadriadenosti a podriadenosti. Treba len dodať, že obžalovaný [REDAKOVANÉ] si podriadenosť členov skupiny vynucoval i minimálne nepriamymi vyhrážkami. Tieto vzbudzovali strach u osôb, ktoré sa podieľali na činnosti skupiny a aj toto bol dôvod konštatovania jej existencie (vid' napr. výpoveď obžalovaného [REDAKOVANÉ]). Strategickým územím tejto skupiny bolo územie južnej časti Východného Slovenska. V rámci tejto časti rozsudku súd ešte dodáva, že vyššie popísané rozčlenenie jednotlivých úloh a konaní osôb uznaných za vinných z tohto trestného činu bolo premietnuté tak do skutkovej, ako aj právnej vety tohto rozsudku.»

K citovanej časti odôvodnenia rozsudku špeciálneho súdu sp. zn. BB-3 T 3/2008 z 24. februára 2009 nemožno mať podľa názoru ústavného súdu ústavne relevantné výhrady, čo opodstatňuje aj záver o ústavnej akceptovateľnosti príslušnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu.

Aj ďalšie námietky sťažovateľov sú založené na tvrdení o nesprávnom právnom posúdení skutku, resp. zmeny právnej kvalifikácie skutku. Tieto námietky sa týkajú v prvom rade skutku v bode č. 2 odsudzujúceho rozsudku (vražda [REDAKOVANÉ] ktorý bol v obžalobe právne kvalifikovaný podľa § 219 ods. 1 a 2 písm. b) starého Trestného zákona. Oproti obžalobe bol sťažovateľ v 1. rade vo vzťahu k skutku č. 2 odsúdený za vraždu

spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1 a 2 písm. b), i) a j) starého Trestného zákona. Vo vzťahu k skutku č. 2 (vražda [REDAKOVANÉ] sťažovateľ v 1. rade zároveň namieta, že z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by pri usmrcovaní [REDAKOVANÉ] mal použiť oslovenie [REDAKOVANÉ] v dôsledku ktorého bol skutok kvalifikovaný ako čin spáchaný obzvlášť surovým alebo trýznivým spôsobom, čo malo založiť dôvod na to, že mu bol uložený doživotný trestu odňatia slobody. Uvedené námietky týkajúce sa právneho posúdenia skutku č. 2 v svojej podstate smerujú primárne k vysloveniu porušenia čl. 50 ods. 6 ústavy a tiež práva podľa čl. 7 ods. 1 dohovoru.

Analyzujúc príslušné časti rozhodnutí všeobecných súdov vydané v trestnej veci sťažovateľov týkajúce sa skutku v bode č. 2 odsudzujúceho rozsudku (vražda [REDAKOVANÉ] ústavný súd konštatuje, že k rozšíreniu jeho právnej kvalifikácie v porovnaní so žalovanou kvalifikovanou skutkovou podstatou podľa § 219 ods. 2 starého Trestného zákona v odsudzujúcom rozsudku skutočne došlo. Pôvodne bol skutok posudzovaný podľa § 219 ods. 1 a 2 písm. b) starého Trestného zákona a vina bola v prípade sťažovateľa v 1. rade uznaná podľa § 219 ods. 1 a 2 písm. b), i) a j) starého Trestného zákona, t. j. došlo k rozšíreniu právnej kvalifikácie o ustanovenia § 219 ods. 2 písm. i) a j) starého Trestného zákona.

Podľa § 219 ods. 1 starého Trestného zákona kto iného úmyselne usmrť, potresce sa odňatím slobody na desať až pätnásť rokov.

Podľa § 219 ods. 2 starého Trestného zákona výnimočným trestom sa páchatel potresce, ak spácha čin uvedený v odseku 1

- a) na dvoch alebo viacerých osobách,
- b) obzvlášť surovým alebo trýznivým spôsobom,
- c) opätovne,
- d) na osobe mladšej ako pätnásť rokov,
- e) na tehotnej žene,
- f) na inom pre rasu, príslušnosť k etnickej skupine, národnosť, politické presvedčenie, vyznanie alebo preto, že je bez vyznania,

- g) na verejnom činiteľovi pri výkone alebo pre výkon jeho právomoci,
- h) na svedkovi, znalcovi alebo tlmočníkovi pre výkon ich povinností,
- i) ako člen organizovanej skupiny,
- j) v úmysle získať majetkový prospech alebo v úmysle zakryť alebo uľahčiť iný trestný čin alebo z inej obzvlášť zavrhnutiahodnej pohnútky.

Z citovaných ustanovení § 219 ods. 2 starého Trestného zákona zjavne vyplýva, že skutok nebol posúdený ako trestný čin podľa prísnejšieho ustanovenia zákona, než podľa ktorého bol posúdený v obžalobe a nebola použitá ani prísnejšia trestná sadzba, keďže na všetky modalities spáchania trestného činu vraždy uvedené v odseku 2 sa vzťahuje rovnaká trestná sadzba - výnimočný trest.

Ústavný súd nemá dôvod spochybňovať tvrdenie sťažovateľa v 1. rade, že vo veci konajúcim súdom nebol upozornený na rozšírenie právnej kvalifikácie skutku č. 2, a konštatuje, že toto jeho tvrdenie nespochybňuje ani najvyšší súd v napadnutom uznesení, ktorý k tejto skutočnosti uvádza: *„Podľa Trestného poriadku súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je v obžalobnom návrhu, pričom nie je viazaný právnym posúdením. Súd je povinný vyčerpať celý skutok, ktorý je predmetom obžaloby a zaoberať sa všetkými právne relevantnými stránkami. V danej veci skutok uvedený v bode 2 rozsudku obžaloba posudzovala ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák., t. j. ako tzv. kvalifikovaný trestný čin. Uznanie obvinených za vinných z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. i/, písm. j/ Tr. zák. neznamená, že tento skutok bol posúdený ako trestný čin podľa prísnejšieho ustanovenia zákona, než podľa ktorého ho posudzovala obžaloba, resp., že bola použitá prísnejšia trestná sadzba. Neobstojí tvrdenie obvinených, že Špeciálny súd postupoval v rozpore s § 284 ods. 2 Tr. por. V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že takúto právnu kvalifikáciu navrhol prokurátor v záverečnej reči prednesenej 20. februára 2009. Po nej predseda senátu udelil slovo na záverečnú reč obhajcovi obvinených JUDr. Kuzmovi, ktorý sa však ospravedlnil s tým, že si ju nestihol pripraviť. Pojednávanie bolo odročené na 23. februára 2009, kedy sa pokračovalo v prednese záverečných rečí a obvinení a obhajcovia mali možnosť reagovať aj na túto skutočnosť.“* Ústavný súd sa stotožňuje s argumentáciou najvyššieho súdu a konštatuje, že

analyzovaná námietka sťažovateľa v 1. rade týkajúca sa právnej kvalifikácie skutku č. 2 je neopodstatnená, keďže namietané skutočnosti nemohli mať žiadny vplyv výšku trestu, ktorý mu bol uložený.

K námietke týkajúcej sa oslovenia [REDACTED] ústavný súd uvádza, že je nepochybné, že na kvalifikáciu skutku v bode č. 2 odsudzujúceho rozsudku (vražda [REDACTED] podľa § 219 ods. 2 písm. b) starého Trestného zákona bolo postačujúce skutkové zistenie, podľa ktorého páchatelia škrtili poškodeného [REDACTED] ťažným lanom, pričom sťažovateľ v 1. rade mu striedavo zapchával nosné dierky a udusenie poškodeného trvalo približne 10 minút. Prítomnosť alebo neprítomnosť oslovenia [REDACTED] pri páchaní predmetného trestného činu teda nemohla mať podľa názoru ústavného súdu vplyv na záver špeciálneho súdu o tom, že skutok č. 2 bol v odsudzujúcom rozsudku kvalifikovaný ako trestný čin spáchaný obzvlášť surovým alebo trýznivým spôsobom. Z uvedených dôvodov ústavný súd považuje aj túto námietku za zjavne neopodstatnenú.

Ďalšia sťažnostná námietka sa týka skutku č. 3 odsudzujúceho rozsudku [hrubý nátlak podľa § 235 ods. 1 a 2 písm. a) starého Trestného zákona, poškodený [REDACTED] ktorého sa mal dopustiť sťažovateľ v 1. rade (spolu s ďalšími obvinenými, ktorí však nie sú sťažovateľmi v konaní pred ústavným súdom, pozn.). Sťažovateľ v 1. rade tvrdí, že pre tento skutok nebolo zákonne začaté trestné stíhanie, keďže uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 160 ods. 1 starého Trestného poriadku sa na skutok č. 3 nemôže vzťahovať, pretože k nemu malo dôjsť v jesenných mesiacoch roku 2004.

V súvislosti s posudzovaním námietky k skutku č. 3 ústavný súd zistil, že uznesením Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odboru boja proti organizovanej kriminalite – Východ ČVS: PPZ-34/BOK-V-I-2004 z 11. mája 2004 bolo začaté trestné stíhanie podľa § 160 ods. 1 starého Trestného poriadku za trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona na tomto skutkovom základe: „*v priebehu roku 2003 bolo zosnované zoskupenie najmenej troch osôb s centrom v okresoch [REDACTED] a [REDACTED] ktoré od svojho vzniku až doposiaľ plánovane a organizovane, za účelom*

získania zisku, pácha rozsiahlu trestnú činnosť na území [REDAKOVANÉ] kraja ako aj na ostatnom území Slovenskej republiky tým spôsobom, že násilím, pod hrozbou násilia alebo pod hrozbou inej ťažkej ujmy núti iné osoby, aby im odvádzali finančné čiastky, tzv. poplatky za ochranu, a tiež násilím a pod hrozbou násilia nútia iné osoby, aby im bez právneho dôvodu platili finančné čiastky, kde táto skupina pácha aj iné obzvlášť závažné trestné činy násilného a ekonomického charakteru v spojení s inými organizovanými skupinami pôsobiacimi na území SR ako aj v zahraničí.“

Z citovaného vyplýva, že trestné stíhanie „vo veci“ bolo riadne začaté pre rôznu trestnú činnosť páchanú zločineckou skupinou vrátane trestnej činnosti spočívajúcej v tom, „že násilím, pod hrozbou násilia alebo pod hrozbou inej ťažkej ujmy núti iné osoby, aby im odvádzali finančné čiastky, tzv. poplatky za ochranu, a tiež násilím a pod hrozbou násilia nútia iné osoby, aby im bez právneho dôvodu platili finančné čiastky“. Ústavný súd preto nemá žiadne výhrady k argumentácii najvyššieho súdu obsiahnutej v odôvodnení napadnutého uznesenia, podľa ktorej „Dovolateľmi namietaná skutočnosť, že vo veci vydierania, resp. hrubého nátlaku proti [REDAKOVANÉ] nebolo začaté trestné stíhanie, je nepravdivá. Dovolací súd poukazuje, že uznesenie z 11. mája 2004 o začatí trestného stíhania aj pre tento skutok je súčasťou spisu (zv. I, č. I. 2).“.

Ústavný súd považuje za žiaduce vyjadriť sa výslovne aj k námietke sťažovateľa v 5. rade, ktorý namieta, že bol nezákonne odsúdený za trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, keďže naň nenadväzoval žiadny ďalší ním spáchaný zločin na účely priameho alebo nepriameho získania finančnej alebo inej výhody, keďže skutky uvedené v č. 8 a 9 odsudzujúceho rozsudku, za ktoré bol odsúdený, nemožno podľa jeho názoru za takéto zločiny v zmysle § 129 ods. 4 Trestného zákona považovať. Ústavný súd konštatuje, že aj v tomto prípade ide o námietku smerujúcu primárne k vysloveniu porušenia čl. 50 ods. 6 ústavy a tiež práva podľa čl. 7 dohovoru.

V súvislosti s posudzovaním námietky sťažovateľa v 5. rade ústavný súd považuje za potrebné poukázať na príslušnú časť odôvodnenia rozsudku špeciálneho súdu sp. zn. BB-3 T 3/2008 z 24. februára 2009 (s. 78), v ktorej sa uvádza:

«Pokiaľ ide o konštatovanie viny u týchto osôb, predovšetkým je potrebné zdôrazniť, že každá z nich sa minimálne jedným skutkom zúčastnila na činnosti tejto skupiny. Obžalovaný [REDAKOVANÉ] v prípravnom konaní a [REDAKOVANÉ] sčasti na hlavnom pojednávaní, sa v podstate k členstvu v takejto skupine sami priznávajú. Okrem toho obžalovaného [REDAKOVANÉ] z aktivít pre skupinu usvedčujú aj spoluobžalovaní [REDAKOVANÉ] a svedkovia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Obžalovaného [REDAKOVANÉ] usvedčuje predovšetkým spoluobžalovaný [REDAKOVANÉ] ktorý o ňom uviedol, že „[REDAKOVANÉ] robil ochranu“. Situáciu v súvislosti s týmto obžalovaným dokresľuje aj fakt, že ako jediný zo skupiny legálne vlastnil zbrane, pričom v konaní bolo preukázané, že vlastní a prechováva aj zbrane, na ktoré nemá zákonom predpísané povolenie. Minimálne v jednom prípade bolo preukázané, že tieto zbrane boli použité aj pri trestnej činnosti páchanej členmi zločineckej skupiny.» Zohľadňujúc obsah citovanej časti odsudzujúceho rozsudku špeciálneho súdu, ústavný súd konštatuje, že ani námietka sťažovateľa v 5. rade nie je opodstatnená.

Sťažovateľ v 1. rade tiež namieta, že mu bolo vznesené obvinenie pre „zločineckú skupinu“ dvakrát, a to uzneseniami z 8. marca 2005 a z 13. apríla 2006, pričom z tejto skutočnosti vyvodzuje, že „Prvý skutok mal trvať od momentu založenia a zosnovania zločineckej skupiny do vznesenia obvinenia 8. 03. 2005. Druhý skutok mohol trvať prípadne od 09. 03. 2005 do vznesenia obvinenia zo dňa 13. 04. 2006.

... Ako je zrejmé, skutky č. 2 a 3 rozsudku spadajú do obdobia prvej zločineckej skupiny trvajúcej do 08. 03. 2005. berúc do úvahy článok 50 ods. 6 Ústavy a čl. 7 ods. 1 Dohovoru, tento prvý skutok zločineckej skupiny mohol byť právne kvalifikovaný iba podľa § 185a ods. 1 Tr. zákona č. 140/1961 Zb. ale v žiadnom prípade nie podľa § 296 Tr. zákona č. 300/2005 Z. z.

Čo sa týka druhého skutku zločineckej skupiny, trvajúcej prípadne od 09. 03. 2005 do 13. 04. 2006, za tento skutok sťažovateľ v 1. rade nemohol byť odsúdený, pretože v zmysle § 129 ods. 4 tr. zákona č. 300/2005 Z. z. na zločineckú skupinu nenadväzoval žiadny ďalší zločin, ktorý by mal spáchať sťažovateľ v 1. rade.“

Vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľa v 1. rade sa v rozsudku špeciálneho súdu sp. zn. BB-3 T 3/2008 z 24. februára 2009 (s. 59) uvádza:

«Pokiaľ ide o „dvojité“ vznesenie obvinenia za trestný čin založenia zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, je pravdou, že niektorým osobám [REDACTED] [REDACTED] bolo za tento trestný čin obvinenie vznesené naozaj dvakrát (najprv 08. 03. 2005 a potom u obžalovaného [REDACTED] 13. 04. 2006 a u obžalovaných [REDACTED] a [REDACTED] 29. 05. 2006). Stalo sa to za situácie, kedy skutková veta v oboch uzneseniach bola podobne formulovaná, mierne odlišnosti boli len v časových údajoch týkajúcich sa fungovania skupiny a podľa názoru vec prejednávajúceho senátu totožnosť skutku v oboch uzneseniach bola zachovaná. Možno konštatovať, že ide o neobvyklý postup, ale žiadne z takých ustanovení trestnoprávných predpisov, ktorých nedodržanie by malo za následok invaliditu trestného stíhania za tento skutok porušené nebolo. Nejde totiž o prípad porušenia zásady res iudicata (prekážka veci rozhodnutej zakotvená v § 2 ods. 8 Tr. por.), ktorá zakazuje ešte raz stíhať za skutok, ktorého prejednanie bolo právoplatne skončené, nakoľko prvé rozhodnutie nebolo právoplatne zrušené a v podstate došlo k zopakovaniu úkonu, ktorý právne relevantne už bol učinенý. Tvrdeniu obžalovaného [REDACTED] že uznesenie bolo zrušené listom prokurátora, nie je možné prisvedčiť, nakoľko rozhodnutie je možné zrušiť len rozhodnutím, a akýkoľvek úkon vec dozorujúceho orgánu, v ktorom hoc aj vyslovuje pochybnosť nad správnosťou takého či onakého rozhodnutia alebo postupu, sám o sebe prekážku rozhodnutej veci nezakladá.»

Ústavný súd považuje citovanú argumentáciu špeciálneho súdu, ktorú „odobril“ aj najvyšší súd, z ústavného hľadiska za akceptovateľnú a udržateľnú. Špeciálny súd reflektoval, že išlo „o neobvyklý postup“, ktorý ale pritom nevybočil zo zákonného rámca trestnoprávných predpisov.

Sťažovatelia tiež namietajú „výhody“, ktoré mali dostať svedkovia [REDACTED] [REDACTED] a obžalovaný [REDACTED] za to, že ich usvedčili zo žalovanej trestnej činnosti. Sťažovatelia v tejto súvislosti v sťažnosti uvádzajú:

„Nedošlo by k porušeniu práva sťažovateľov na spravodlivý súd, keby boli [REDACTED] [REDACTED] uložené tresty zohľadňujúce ich spoluprácu s OČTK, napr. zníženie trestu o 1-3 alebo ½ zo spodnej hranice trestnej sadzby, ale vždy musí ísť

o trest, nesmie sa poskytnúť beztrestnosť. Z uvedených dôvodov boli porušené naše práva na spravodlivý súd podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.“

Vo vzťahu k tejto námietke ústavný súd poznamenáva, že ani všeobecná akceptácia tvrdenia sťažovateľov, že svedkovia [REDAKOVANÉ] a obžalovaný [REDAKOVANÉ] získali neoprávnenú „výhodu“ v podobe „begtrestnosti“, nemôže ústavne relevantným spôsobom spochybniť odsúdenie sťažovateľov za žalované skutky. Ide o námietku, ktorá nesignalizuje relevantnú príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a obsahom základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Navyše tvrdenie o „begtrestnosti“ je prinajmenšom vo vzťahu k obžalovanému [REDAKOVANÉ] nepravdivé, keďže bol rozsudkom špeciálneho súdu sp. zn. BB-3 T 3/2008 z 24. februára 2009 odsúdený za skutok v bode 5 na podmienený trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov so skúšobnou dobou v trvaní 1 roka.

Sumarizujúc dosiaľ vyslovené predbežné závery k jednotlivým námietkam sťažovateľov, ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je ako celok z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné. Na tomto závere nemôže nič zmeniť skutočnosť, že niektoré z námietok sťažovateľov ústavný súd vyhodnotil ako (čiastočne) opodstatnené. Ide totiž o také výhrady proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, resp. jemu predchádzajúcemu uzneseniu najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu, resp. odsudzujúcemu rozsudku špeciálneho súdu, ktoré či už jednotlivo, alebo v súhrne nepredstavujú také pochybenia v trestnej veci sťažovateľov konajúcich všeobecných súdov, ktoré by dosahovali ústavnú intenzitu a boli by spôsobilé relevantným spôsobom spochybniť ústavnú konformitu sťažovateľmi napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 TdoV 6/2013 z 24. septembra 2014.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a obsahom tých základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľa namietajú, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí sťažnosti reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť

sťažovateľov ako celok odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. mája 2016